

NOTA Lauweplaats – Fase 2 Te Lauwe (Menen) (West-Vlaanderen)

ADEDE Archeologisch Rapport 1390 - 2025

Bogaerts Liesa
d'Anjou Imanuel

ADEDE ARCHEOLOGISCH RAPPORT 1390

Nota

Lauweplaats - Fase 2 Te Lauwe (Menen) (West-Vlaanderen)

VERSLAG VAN RESULTATEN

**BOGAERTS LIESA
D'ANJOU IMANUEL**

Colofon

Uitgever	ADEDE bv
Jaar van uitgave	2025
Plaats van uitgave	Gent
Redactie	David Janssens
ISSN	2033-6810

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van ADEDE bv. ADEDE bv is niet aansprakelijk voor eventuele schade voortvloeiend uit diens adviezen.

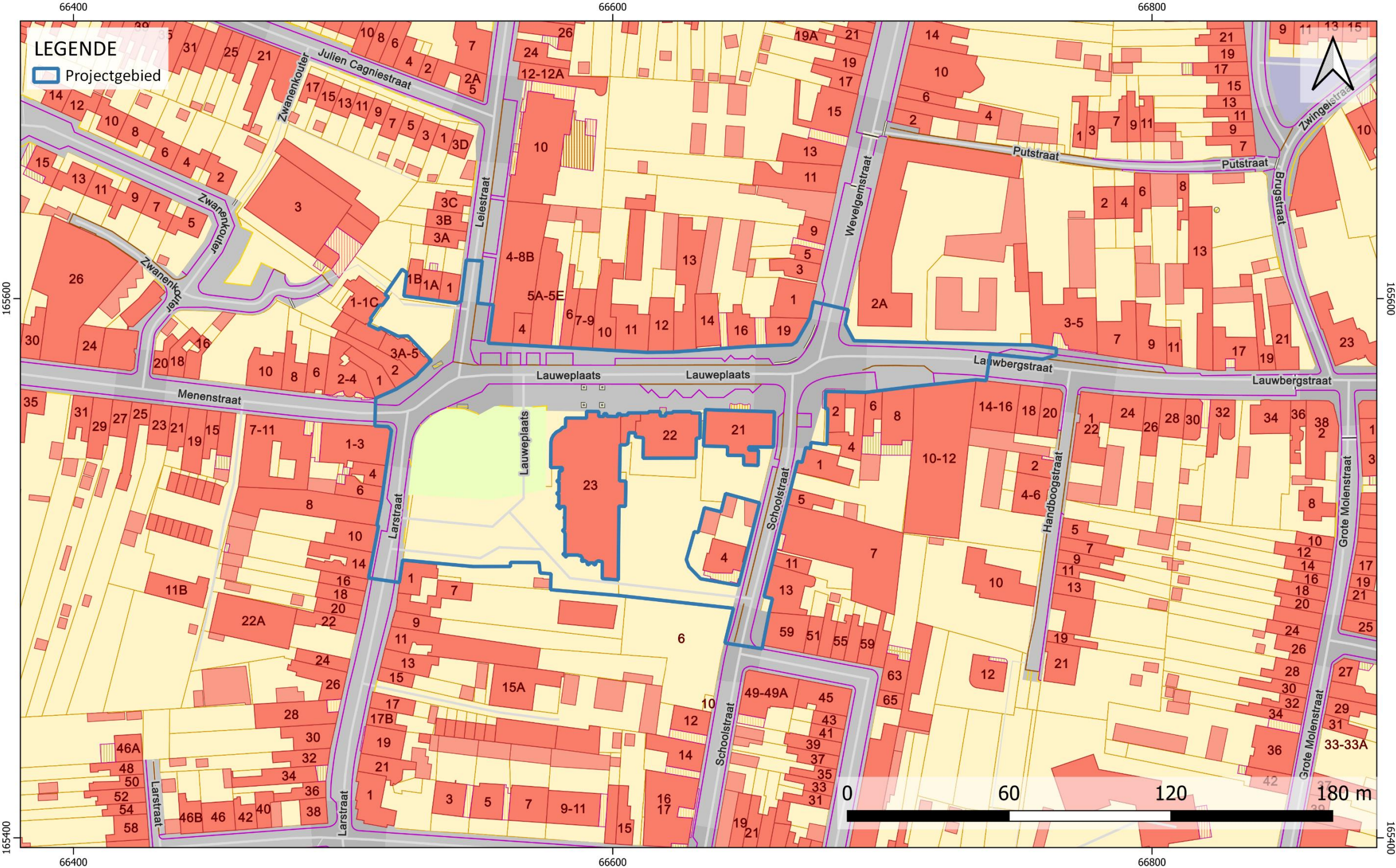
Inhoudsopgave

1	Administratieve fiche	- 5 -
2	Beschrijvend gedeelte	- 10 -
2.1	Situatie terrein	- 10 -
2.2	Geplande werken	- 10 -
2.3	Bureauonderzoek.....	- 11 -
3	Projectspecifiek	- 15 -
3.1	Archeologische voorkennis	- 15 -
3.2	Historische voorkennis.....	- 15 -
3.3	Aanleiding van het onderzoek	- 22 -
3.4	Doel van het onderzoek	- 22 -
3.5	Randvoorwaarden.....	- 23 -
4	Proefsleuven- en proefputtenonderzoek: samenvatting fase 1 (2024I111)	- 24 -
5	Proefsleuven- en proefputtenonderzoek: Fase 2 (2024I111)	- 26 -
5.1	Werkwijze en strategie	- 26 -
5.1.1	Motivering onderzoeksstrategie	- 26 -
5.1.2	Afwijking voorgesteld Programma van Maatregelen.....	- 26 -
5.1.3	Organisatie van het vooronderzoek en gebruikt materiaal	- 27 -
5.2	Assessmentrapport	- 30 -
5.2.1	Methoden, technieken en criteria	- 30 -
5.2.2	Assessment vondsten	- 30 -
5.2.3	Assessment stalen	- 30 -
5.2.4	Conservatie assessment	- 30 -
5.2.5	Assessment sporen en lagen	- 30 -
5.2.5.1	Topografie van het onderzoeksgebied	- 30 -
5.2.5.2	Stratigrafie en bodemopbouw.....	- 33 -
5.2.5.3	Sporenbestand.....	- 36 -
5.2.6	Datering en interpretatie.....	- 41 -
5.2.6.1	Beantwoorden onderzoeksvragen.....	- 41 -
6	Besluit	- 44 -
7	Bibliografie.....	- 45 -
7.1	Archeologienota's	- 45 -
7.2	Websites.....	- 45 -
7.3	Literatuur	- 45 -
8	Fotolijst	- 46 -

9	Sporenlijst.....	- 48 -
10	Vondstenlijst.....	- 49 -
11	Lijst van figuren	- 50 -

1 Administratieve fiche

Projectcode	PS en PP: 2024I111
Site	Lauweplaats, Lauwe (Menen)
Projectsigle ADEDE	MEN-LAU
Ligging	Gemeente: Menen Afdeling: MENEN 3 AFD/LAUWE/ Sectie: A Percelen: 161D6 en openbaar domein Sectie: C Percelen 227G, 233T, 245V2 en openbaar domein
Soort onderzoek	Proefsleuven- en proefputtenonderzoek
Aard van de vervolgw werken	Vernieuwing riolering en omgevingsaanleg
Uitvoerder	ADEDE bv
Erkenningsnummer ADEDE bv	2015/00058
Erkend archeoloog	David Janssens OE/ERK/Archeoloog/2018/00215
Tijdelijke bewaarplaats archief	ADEDE bv
Grootte projectgebied	Ca. 15.268 m ²
Grootte onderzoeksgebied	Advieszone 1: ca. 3623 m ² Advieszone 2: ca. 515 m ² Advieszone 3: ca. 207 m ²
Periode uitvoering	PS-PP fase 1: september 2024 PP fase 2: mei 2025
Thermen thesaurus Onroerend Erfgoed	Nota, Proefsleuvenonderzoek, Proefputtenonderzoek

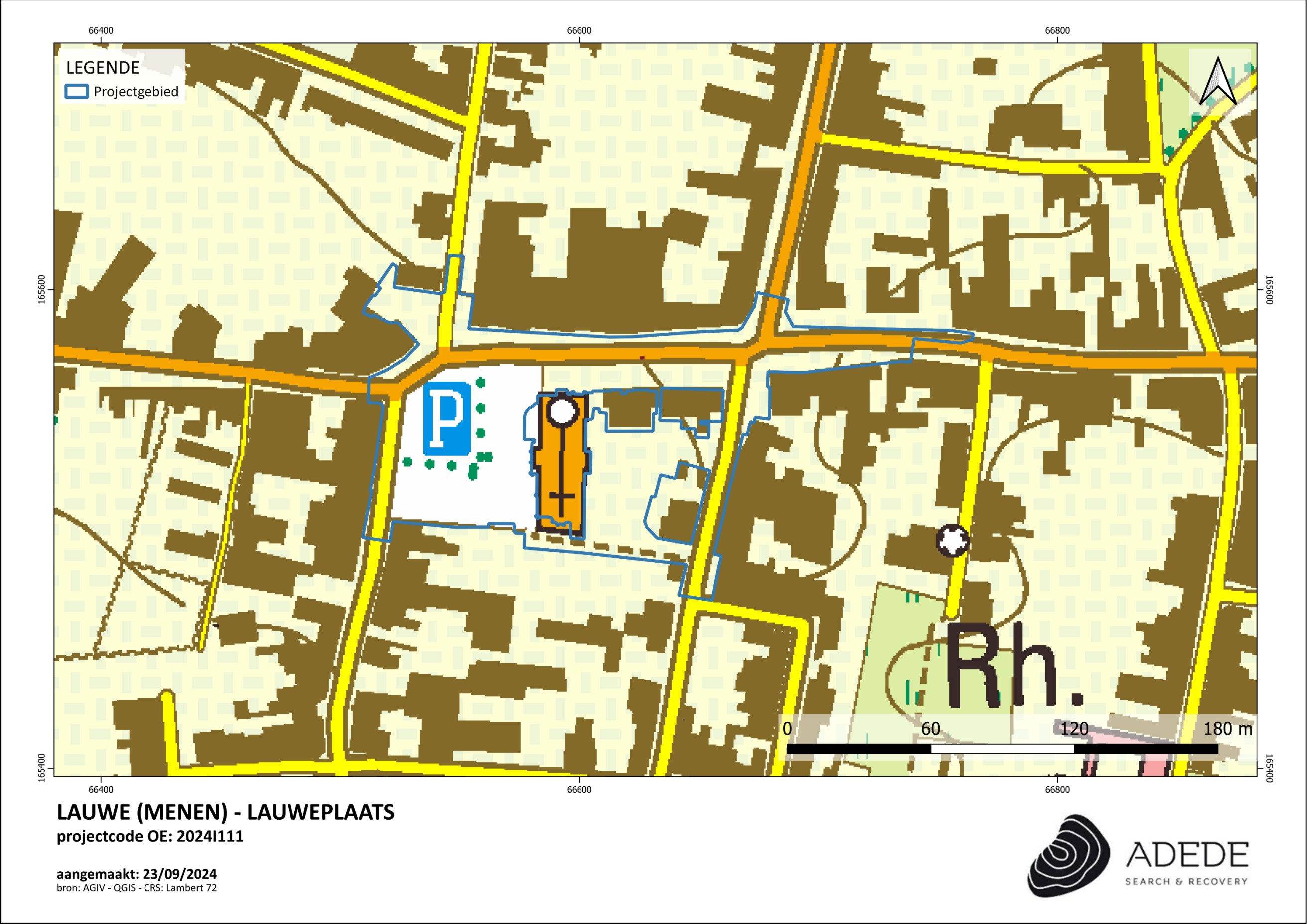

LAUWE (MENEN) - LAUWEPLAATS
projectcode OE: 2024I111

aangemaakt: 23/09/2024
bron: AGIV - QGIS - CRS: Lambert 72

Figuur 1. Projectgebied, weergegeven op het GRB (www.geopunt.be).

Figuur 2. Projectgebied, weergegeven op een topografische kaart (www.geopunt.be).

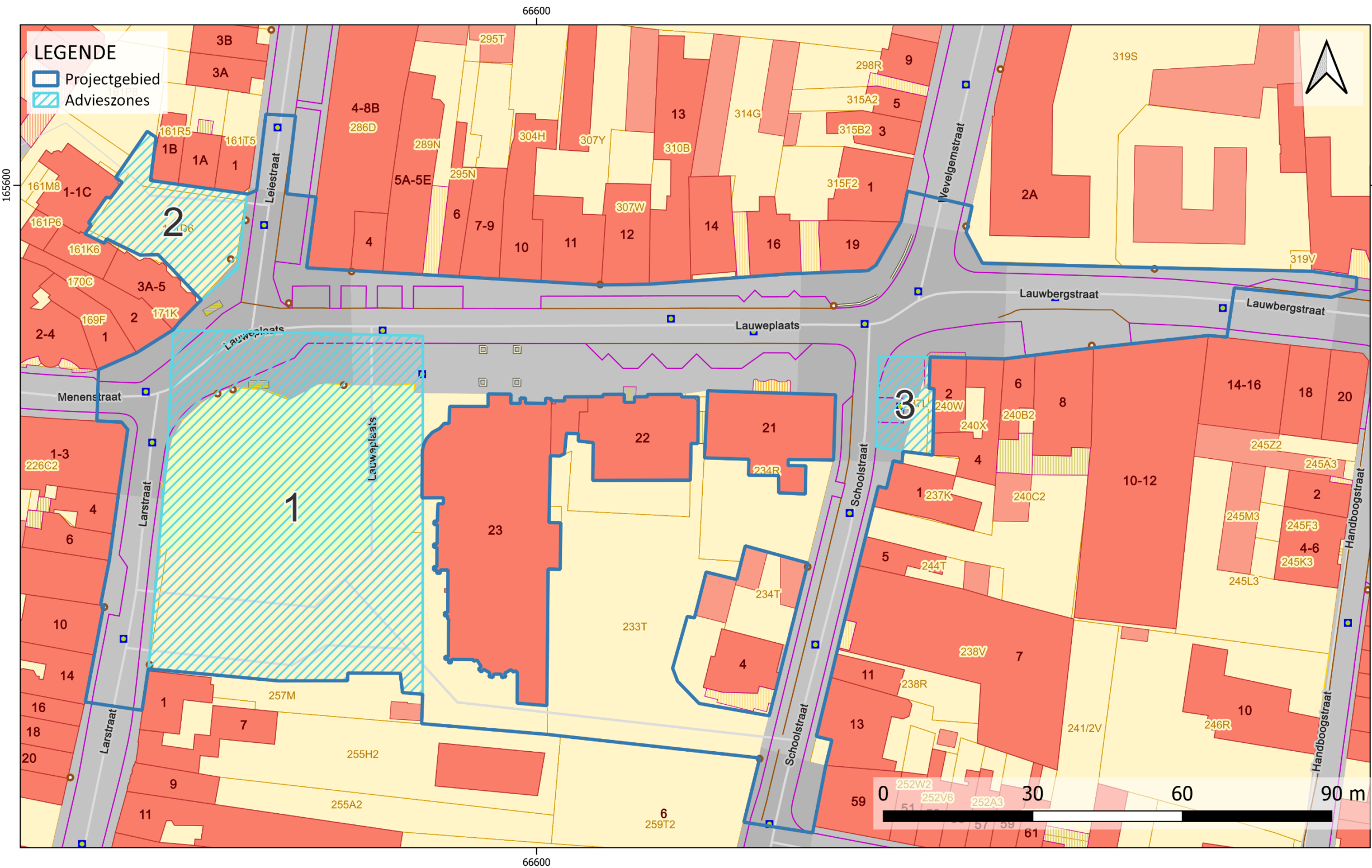

LAUWE (MENEN) - LAUWEPLAATS
projectcode OE: 2024I111

aangemaakt: 23/09/2024
bron: AGIV - QGIS - CRS: Lambert 72

Figuur 3. Projectgebied, weergegeven op een recente kleurenorthofoto (www.geopunt.be).

LAUWE (MENEN) - LAUWEPLAATS
projectcode OE: 2024I111

aangemaakt: 23/09/2024
bron: AGIV - QGIS - CRS: Lambert 72

Figuur 4. Onderzoeksgebied met aanduiding van de advieszones, weergegeven op het GRB (www.geopunt.be).

2 Beschrijvend gedeelte

2.1 Situatie terrein¹

Het projectgebied is ca. 15.268 m² groot en bevindt zich in het centrum van Lauwe, een deelgemeente van Menen, in West-Vlaanderen. Het plangebied omvat de Lauweplaats, delen van de Larstraat, Menenstraat, Leiestraat, Wevelgemstraat en Lauwbergstraat en het plein rond de Sint-Bavokerk, waar zich parkeerplaatsen en een groenzone bevinden (Figuur 1-Figuur 4). Het terrein is grotendeels verhard, maar bevat ook een pleintje aan de Leiestraat dat een groenzone met gras betreft. In de groenzones aan de Lauweplaats bevinden zich enkele bomen ten oosten van de kerk en enkele hagen ten westen ervan. Het plangebied omvat geen gebouwen (dus ook niet de kerk, het voormalig gemeentehuis en de andere gebouwen aan de Lauweplaats), maar bevat wel voetpaden en parkeerplaatsen. Op het plein bevindt zich bovendien een monument ter ere van de slachtoffers uit beide Wereldoorlogen. Onder de straten is een enkelvoudige riolering aanwezig.

2.2 Geplande werken²

Binnen het projectgebied worden verschillende type werken gepland (Figuur 5). In de betrokken straten wordt de enkelvoudige riolering vervangen door een dubbele, gescheiden rioleringsstelsel, die op dezelfde plaats zal komen te liggen (Figuur 6). Door de verdubbeling zal echter wel een breder gebied verstoord worden dan de bestaande verstoring. Aan het kruispunt van de Lauweplaats met de Leiestraat zal de riolering onder de Lauweplaats richting het westen ook verder doorgetrokken worden. Ook op het kerkplein wordt voorzien in een nieuwe riolering, die vertrekt aan het huidige eindpunt van het rioleringsstelsel en zuidwaarts loopt tot nabij de zuidwestelijke hoek van de kerk om vervolgens langs de zuid- en oostgevel van de kerk verder te gaan. Hier zal dus een nieuwe, lijnvormige verstoring gecreëerd worden.

Waar de bestaande riolering vervangen wordt, verwacht men een verstoring van ca. 3 tot 4 meter onder het huidige maaiveld; waar nog geen riolering aanwezig was, zal het nieuwe rioleringstracé een verstoringsdiepte van ca. 1 meter onder het maaiveld veroorzaken. De breedte van de rioolsleuven varieert naargelang de diameter van de gebruikte buizen:

Rioolsleuven (mm)	Sleufbreedte (m)
Buizen diam. 250	1,3

¹ Acke, Bracke, Debrabandere 2022, 7

² Acke, Bracke, Debrabandere 2022, 11

Buizen diam. 300	1,35
Buizen diam. 400	1,5
Buizen diam. 500	1,65
Buizen diam. 600	1,95
Buizen diam. 900	2,55
Buizen diam. 1200	2,85

Ook de dorpskern wordt vernieuwd waarbij het bovengronds uitzicht van het centrum zal wijzigen en voorzien is in de heraanleg van voetpaden, wegenis, het kerkplein met bijhorende groenzones en het pleintje aan de Leiestraat (Figuur 7). Voor de heraanleg van de voetpaden wordt gerekend op een verstoring van ca. 30 cm diep. Voor de werken aan de wegenis buiten het bestaand gabarit van de riolering en voor de heraanleg van het kerkplein loopt de verstoringdiepte op tot ca. 65 cm onder het maaiveld.

Verder zullen er nog extra bomen worden aangeplant, die puntsgewijs en verspreid bodemingrepen teweegbrengen: het gaat om acht bomen in enkel voetpadzones en zes bomen op het plein. In de voetpadzones worden hiervoor boombunkers van 3 m lang, 3 m breed en 0,80 m diep voorzien, terwijl op het plein de afmetingen hiervan 5 m op 5 m op 0,8 m bedragen.

In de groenzone ten zuidoosten van de kerk wordt een wadi voorzien, die tot een diepte van 30 cm onder het maaiveld zal worden uitgegraven.

In het noordelijk deel van het plein wordt een fontein gepland, die ondergronds bestaat uit drie elementen die verspreid van elkaar ten zuidoosten van de fontein worden aangelegd. Het gaat om een technisch lokaal (afmetingen: 4 m lang, 3,3 m breed en 3 m diep), een regenwaterput (afmetingen: 5 m x 5 m x 3m) en een waterbuffer (afmetingen: 5 m x 5m x 3m).

Op het plein zullen ook een luifel en een fietsenstalling komen, waarvan de funderingen een bodemingreep van 80 cm diep voor de palen van de luifel en 60 cm diep voor de fietsenstalling vereisen.

Ten slotte komt aan de Lauweplaats een bushokje, waarvan de fundering tot 60 cm onder het maaiveld reikt.

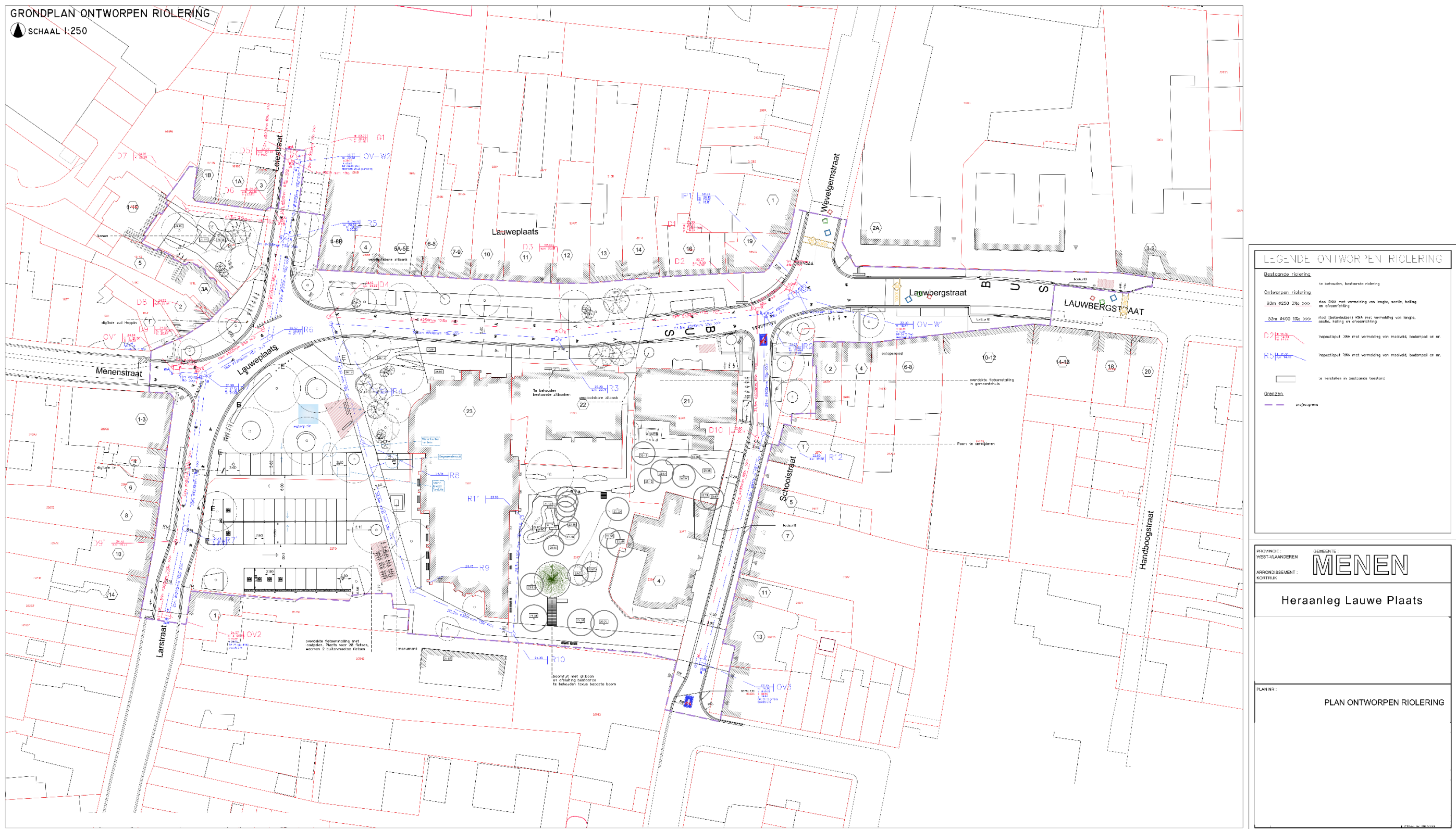
2.3 Bureauonderzoek

Voor de resultaten van het bureauonderzoek wordt verwezen naar de bekrachtigde archeologienota met id.-nummer 24555³.

³ Acke, Bracke, Debrabandere 2022.

Figuur 5. Geplande werken geprojecteerd op het kadasterplan (Acke, Bracke, Debrabandere 2022, 12, figuur 9).

Figuur 6. Geplande werken: nieuwe toestand rioleringsstelsel (Acke, Bracke, Debrabandere 2022, bijlage).

Figuur 7. Geplande werken: nieuwe toestand wegenis en beplanting (Acke, Bracke, Debrabandere 2022, bijlage).

3 Projectsamenhang

3.1 Archeologische voorkennis

Binnen het onderzoeksgebied werd door het bedrijf Acke & Bracke een archeologienota opgesteld met advies tot verder onderzoek in uitgesteld traject⁴. Het uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem heeft als doel informatie en gegevens te verzamelen die als aanvulling dienen op de reeds bestaande archeologische, geografische, geologische en historische bronnen. Het onderzoek heeft als uiteindelijk doel na te gaan of er een mogelijk archeologisch waardevolle site binnen de contouren van het onderzoeksgebied aanwezig is.

Het projectgebied maakte reeds deel uit van een bureauonderzoek. Hieruit bleek een hoge archeologische verwachting voor een archeologische site met complexe stratigrafie uit de volle middeleeuwen tot en met de nieuwste tijd.⁵ Oudere sporen kunnen echter niet worden uitgesloten, maar zijn mogelijk wel aangetast door de jongere bodemingrepen. Op basis van het bureauonderzoek worden drie zones geadviseerd voor verder archeologisch (voor)onderzoek (Figuur 4).

Binnen deze zones bevinden zich enkele interessante gegevens, zoals de huidige Sint-Bavokerk, gebouwd op het einde van de 19de eeuw, maar ook de verdwenen middeleeuwse kerk die net ten westen ervan lag. Rondom dit voormalig kerkgebouw bevond zich bovendien een kerkhof met kerkhofmuur, dat reeds geruimd zou zijn. Ten oosten van de bestaande kerk bevond zich bovendien op het einde van de 19de eeuw een pastorie met grote tuin, die later deels werden ingenomen door het voormalige gemeentehuis en een appartementsgebouw. Verder is op historische kaarten nog bebouwing te zien nabij de Lauweplaats.

3.2 Historische voorkennis

Het bureauonderzoek wees bovendien uit dat het projectgebied de dorpskern van Lauwe vormt en dit minstens sinds de middeleeuwen. Daarom worden hier, specifiek voor het plangebied, de relevante bevindingen van de (bouw)geschiedenis van het historische centrum kort herhaald.

De plaatsnaam “Lauwe” werd voor het eerst vermeld in 804 en de benaming kan mogelijk zelfs in verband worden gebracht met het Keltische begrip “lova”, wat verwijst naar een waterloop.⁶ Omstreeks 1100 zou binnen het projectgebied ter hoogte van het huidige kerkplein een stenen,

⁴ Acke, Bracke, Debrabandere 2022

⁵ Acke, Bracke, Debrabandere 2022, 34/44

⁶ Acke, Bracke, Debrabandere 2022, 21-23

Romaanse kerk zijn gebouwd, die rond 1600 deels vernield werd door het Schotse garnizoen van Menen. In de 17de eeuw zou de kerk gedeeltelijk heropgebouwd zijn, maar in de tweede helft van de 18de eeuw werd ze deels afgebroken, omdat ze in een slechte staat verkeerde. Zo zou in 1787 de zuidbeuk gesloopt zijn en werd de toren vervangen door een kleiner klokkenhuis. Op het Primitief Kadaster uit 1830-1834 (Figuur 10) is een duidelijke plattegrond van de kerk te zien: deze was noordwest-zuidoost georiënteerd, was waarschijnlijk tweebeukig en had in het zuidoosten twee driehoekig afgesloten koren. Bovendien is in de zuidoostelijke hoek een aanbouw, mogelijk de sacristie, waar te nemen. Vermoedelijk bevond de toren zich ter hoogte van de zuidwestelijke uitbouw. De Poppkaart uit 1840-1850 (Figuur 12) toont echter enkel de zuidelijke koorafsluiting, die rechthoekig in plaats van driehoekig wordt afgebeeld.

In 1877 begon men met de bouw van de nieuwe, neogotische Sint-Bavokerk net ten oosten van de toenmalige kerk. Na de inwijding van deze nieuwe, driebeukige kerk werd de oude kerk tussen 1880 en 1882 uiteindelijk afgebroken.

Rondom de voormalige kerk bevond zich een kerkhof, omgeven door een kerkhofmuur. Deze muur werd in 1940 afgebroken en het kerkhof werd geleidelijk aan ontruimd om plaats te maken voor een plein met parkeerplaatsen. Een luchtfoto uit 1971 (Figuur 16) toont dat het kerkplein nog deels in gebruik was als kerkhof. In 1982 zouden de laatste graven geruimd zijn.

Net ten oosten van de 19de-eeuwse Sint-Bavokerk werd in 1885 een nieuwe pastorie met een grote tuin aangelegd. In de tuinzone werd sinds de Poppkaart (1840-1850) (Figuur 12) een langwerpige, driehoekige waterpartij aangeduid, die vermoedelijk teruggaat op een waterpartij die reeds zichtbaar was op de 18de-eeuwse Villaretkaart (Figuur 8) en die tot 1911 te zien blijft op topografische kaarten (Figuur 15) en vermoedelijk aanwezig bleef tot in de jaren 1920. In 1928-1929 werd op de locatie van deze waterpartij het gemeentehuis opgericht; dit gebeurde op heidepalen door de moerassige ondergrond en de nabijheid van de Plaatsebeek.

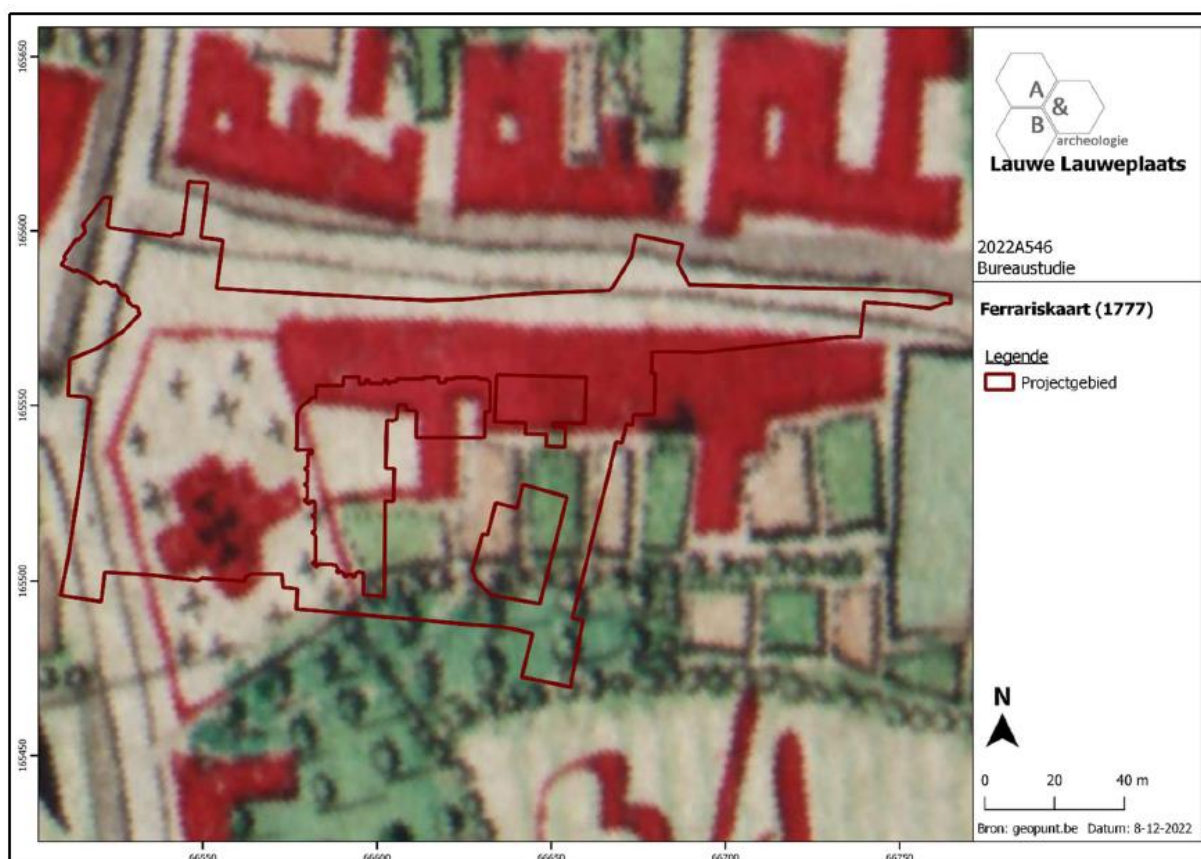
In 1988 werd het pastoriegebouw afgebroken en werd er een appartementsgebouw opgericht. Een deel van de voormalige pastorijs tuin is bewaard gebleven in de huidige groenzone ten oosten van de Sint-Bavokerk.

De huidige wegenis gaat terug op historische voorlopers die voor het eerst kunnen worden waargenomen op de Villaretkaart uit 1745-1748 (Figuur 8). Enkel de Wevelgemstraat en Schoolstraat waren toen nog niet aanwezig, maar de Wevelgemstraat verschijnt voor het eerst op een kaart uit 1862 (Figuur 13), terwijl de Schoolstraat nog steeds niet bestaat in 1911 (Figuur 15).

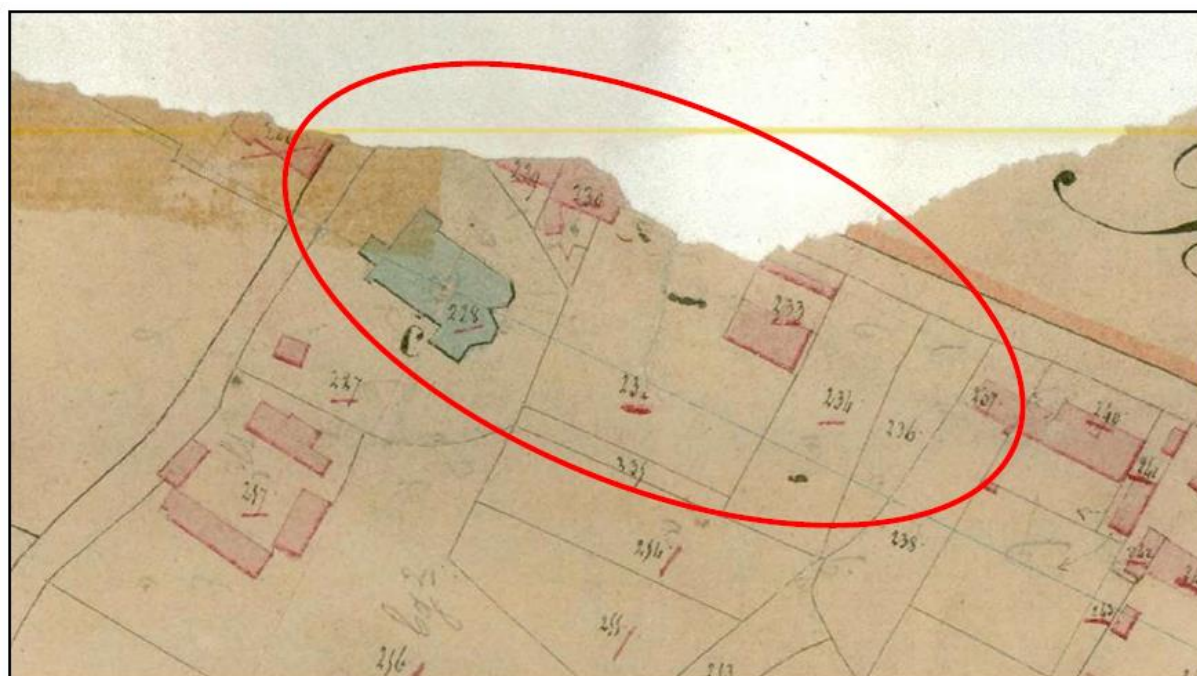
Op de Villaretkaart (Figuur 8) wordt ook bebouwing getoond aan de zuidzijde van de Lauweplaats en bovendien kan ten oosten van de Romaanse kerk een vijver worden waargenomen. De Ferrariskaart (Figuur 9) toont algemeen meer details van o.a. de kerk, het kerkhof en de bebouwing, waarbij tuinen te zien zijn aan diens zuidkant. Op het Primitief Kadaster (1830-1834) (Figuur 10) verschijnt ook bebouwing ten noorden van de toenmalige kerk en verder naar het oosten aan de zuidkant van de Lauweplaats. Op de Poppkaart (1840-1850) (Figuur 12) verschijnt in het noordwesten van het projectgebied, ter hoogte van het huidige pleintje aan de Leiestraat, voor het eerst bebouwing die tot minstens 1911 (Figuur 15) aanwezig blijft. Uit topografische kaarten van 1862 (Figuur 13) en 1883 (Figuur 14) blijkt dat de bebouwing ten noorden van de oude kerk zicht verder uitbreidt, maar deze verdwijnt weer op de kaart van 1911 (Figuur 15). Op dat moment wordt dit gebied ingenomen door het kerkhof. In 1904 zou de Lauweplaats verbreed zijn, maar dit is niet te zien op de topografische kaart uit 1911.

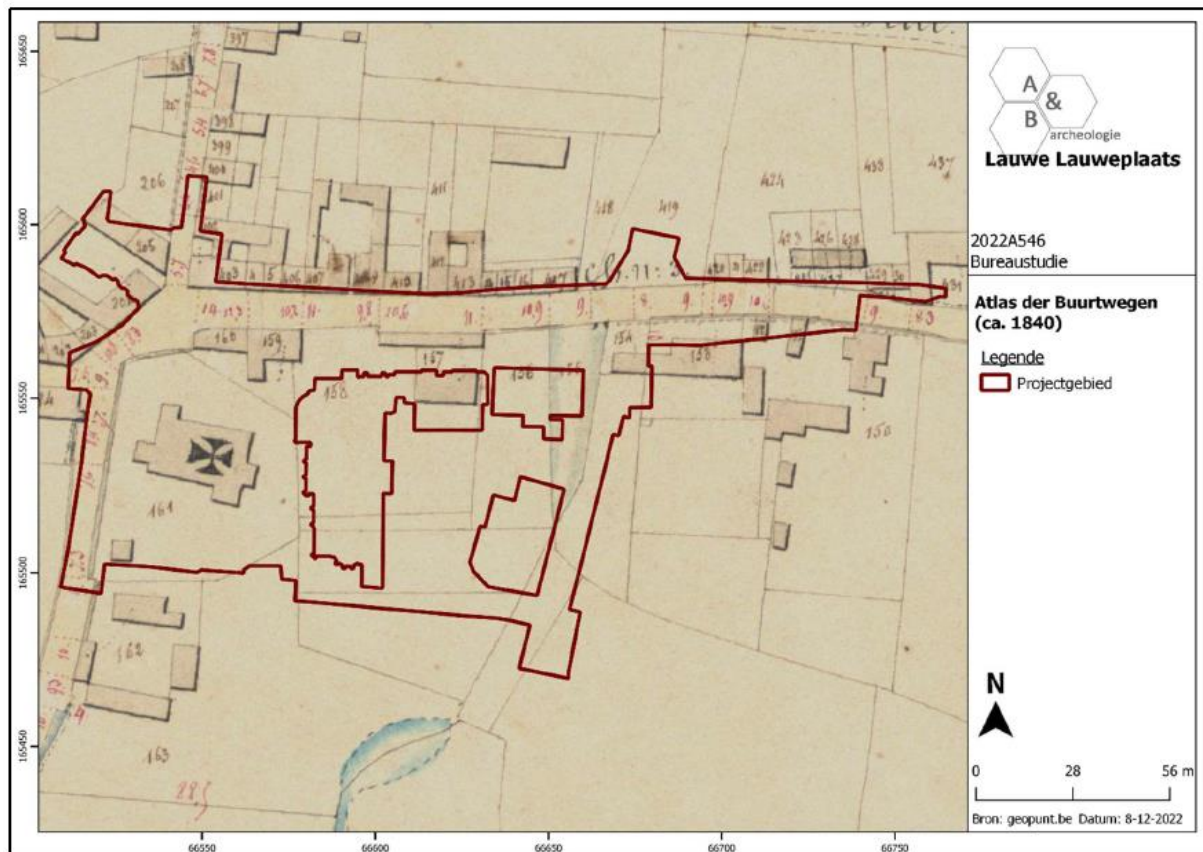
Figuur 8. Benaderde situering van het projectgebied op de Villaretkaart (1745-1748) (Acke, Bracke, Debrabandere 2022, 24, figuur 21).

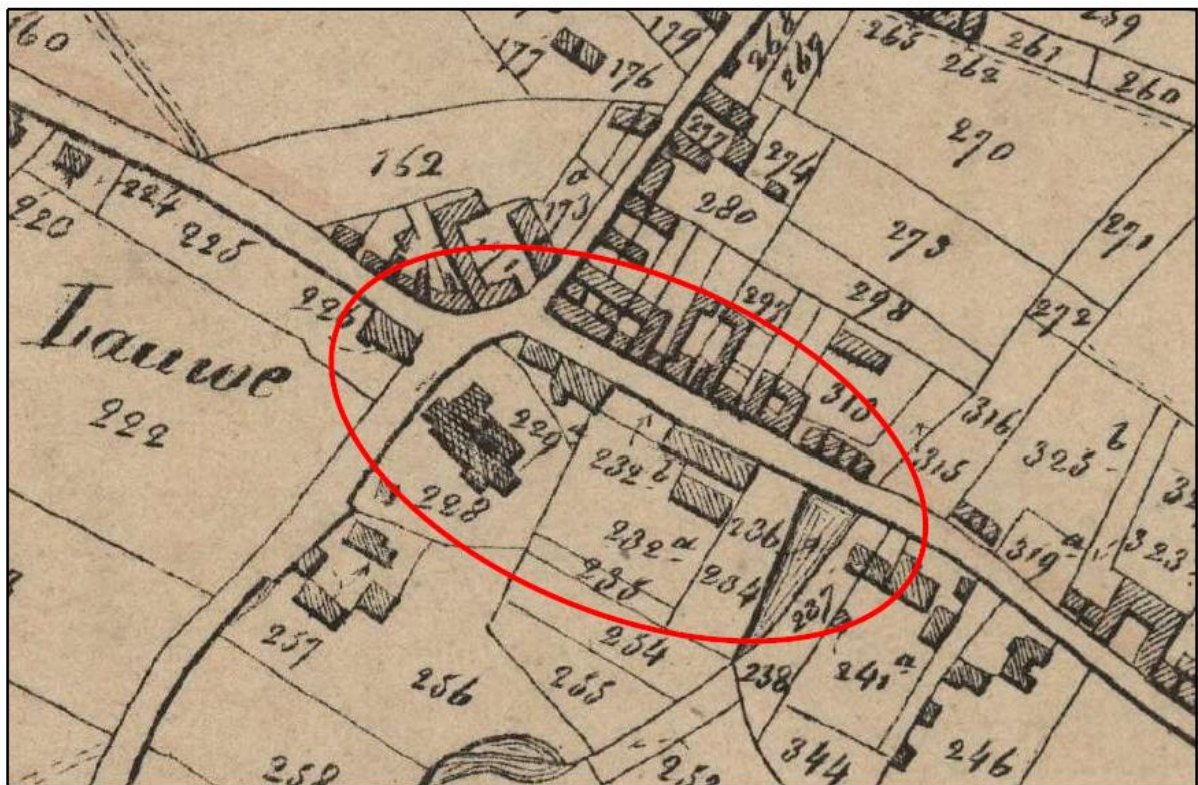
Figuur 9. Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart (1777) (Acke, Bracke, Debrabandere 2022, 25, figuur 23).

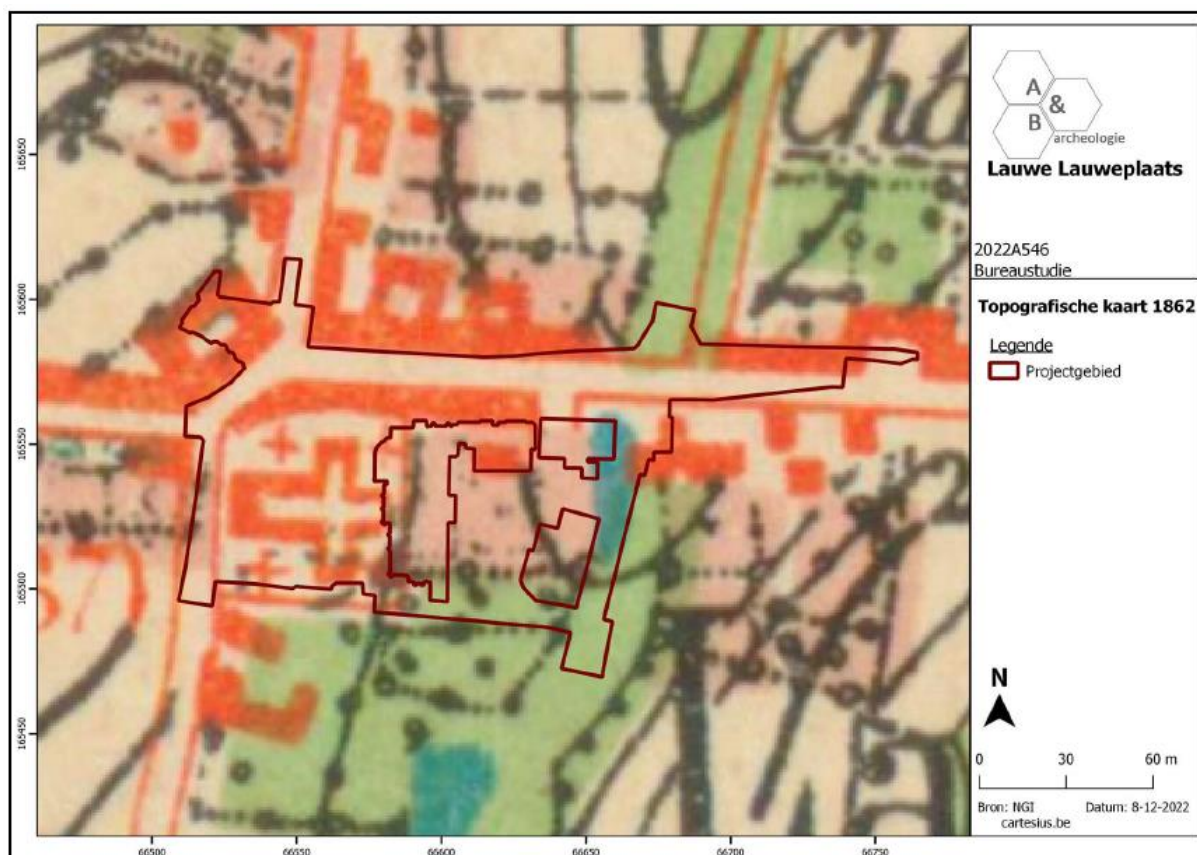
Figuur 10. Benaderde situering van een deel van het projectgebied op het (beschadigd) Primitief Kadaster (1830-1834) (Acke, Bracke, Debrabandere 2022, 25, figuur 24).

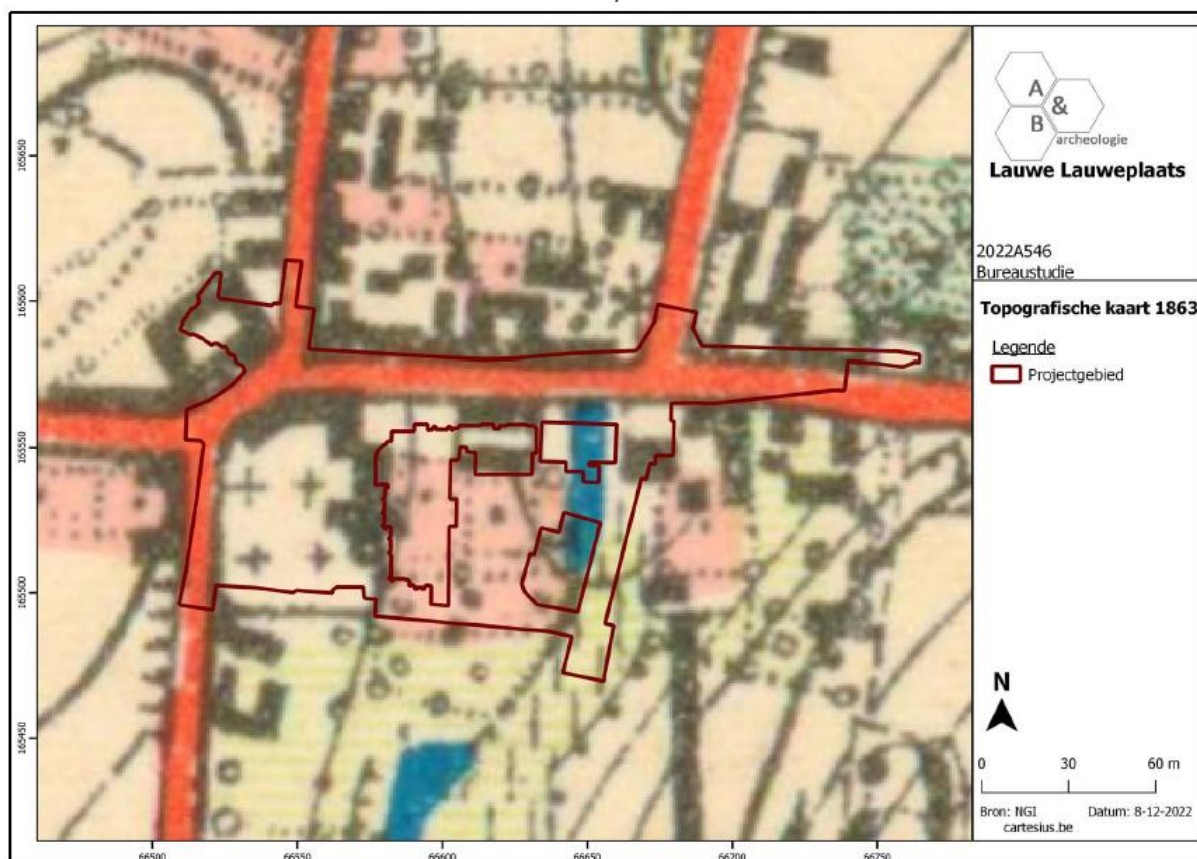
Figuur 11. Projectgebied, weergegeven op de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840) (Acke, Bracke, Debrabandere 2022, 26, figuur 25).

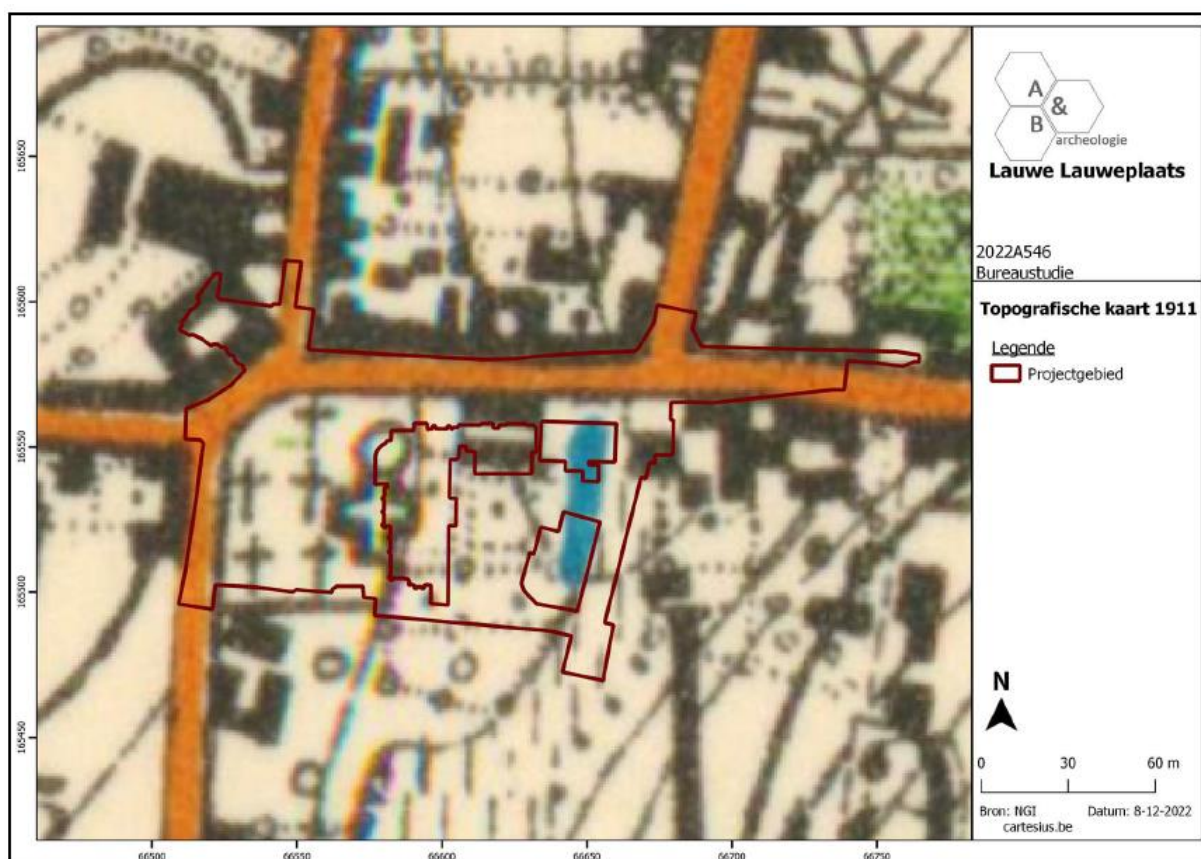
Figuur 12. Benaderde situering van het projectgebied op de Poppkaart (1840-1850) (Acke, Bracke, Debrabandere 2022, 26, figuur 26).

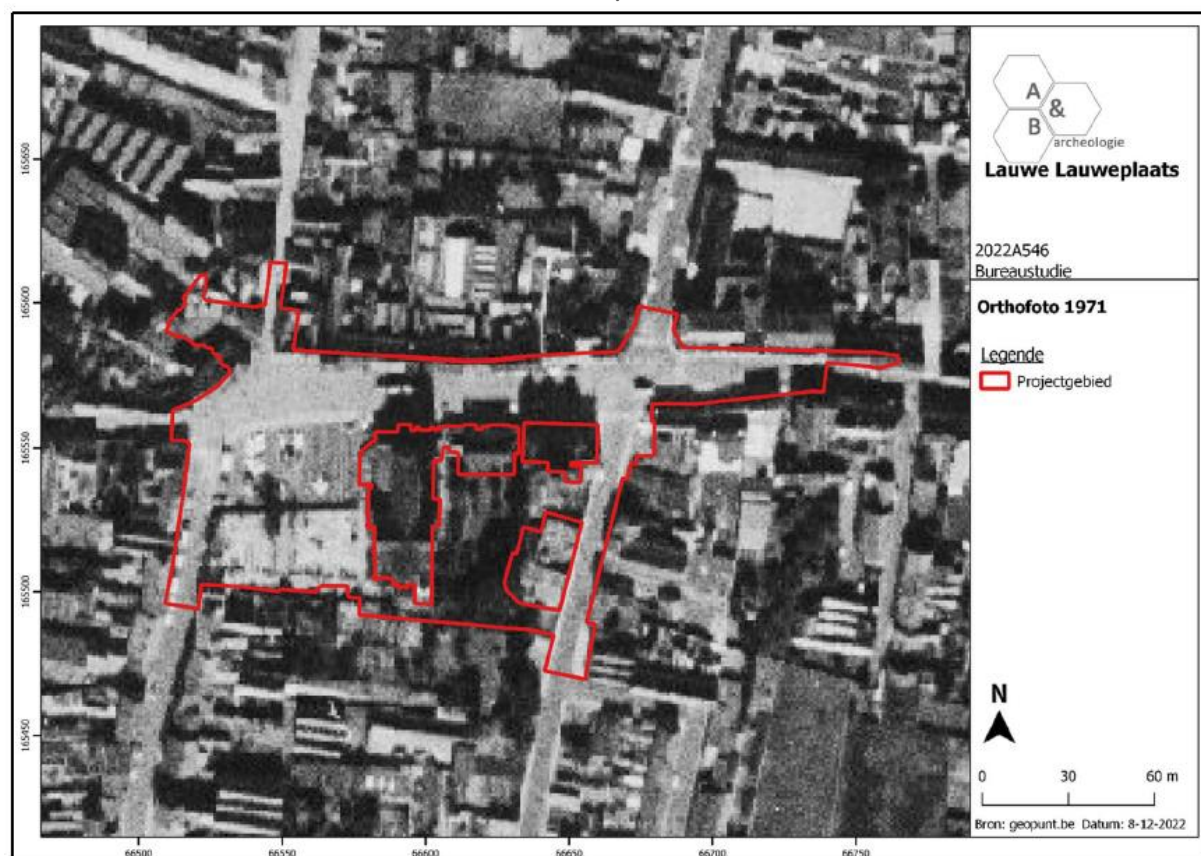
Figuur 13. Projectgebied weergegeven op de topografische kaart uit 1862 (Acke, Bracke, Debrabandere 2022, 27, figuur 28).

Figuur 14. Projectgebied weergegeven op de topografische kaart uit 1883 (Acke, Bracke, Debrabandere 2022, 28, figuur 29).

Figuur 15. Projectgebied weergegeven op de topografische kaart uit 1911 (Acke, Bracke, Debrabandere 2022, 28, figuur 30).

Figuur 16. Projectgebied weergegeven op de luchtfoto uit 1971 (Acke, Bracke, Debrabandere 2022, 29, figuur 31).

3.3 Aanleiding van het onderzoek

De archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van een geplande omgevingsvergunningsaanvraag voor een verkaveling waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt. De initiatiefnemer is daarom verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

3.4 Doel van het onderzoek

Het vooronderzoek met ingreep in de bodem had tot doel het vaststellen, evalueren en waarderen van de mogelijke archeologische resten die op de locatie aanwezig zijn, dit in het kader van de opmaak van de archeologienota voor het volledige onderzoeksgebied.

Op volgende onderzoeksvragen dient een antwoord geformuleerd te worden:

- Hoe is de bodemopbouw?
- Wat is de graad van verstoring veroorzaakt door de huidige inrichting van het plangebied?
- Vanaf welke diepte manifesteren de archeologische sporen zich?
- Welke spoorcategorieën komen voor?
- Wat is de bewaringstoestand van deze sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren en behoren ze tot één of meerdere periodes?
- Zijn er archeologische sporen of bodemlagen aanwezig die getuigen van het landgebruik vooraf de dorpsontwikkeling?
- Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten of aanwijzingen voor andere functionele eigenschappen?
- Wat is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?
- Kan de positie en het grondplan van de oude kerk worden bepaald? Wijken deze af van de gegevens die beschikbaar zijn op basis van historisch kaartmateriaal? Zijn er oudere bouwfasen te herkennen?
- Kan de positie van de kerkhofmuur worden bepaald? Wat is de opbouw van deze muur? Zijn er meerdere bouwfasen te herkennen?
- Hoe grondig is het voormalige kerkhof geruimd? Zijn er nog menselijke bijzettingen aanwezig, en zo ja, wat is de datering en bewaringstoestand? Is het nuttig en mogelijk om de menselijke resten aan een fysisch antropologisch onderzoek te onderwerpen?

- Zijn er nog restanten aanwezig van de bebouwing in de dorpskern, zoals te zien op de historische kaarten? Wat is de bewaringstoestand ervan?
- Zijn er restanten aanwezig van historische bebouwing die niet te zien is op het historisch kaartmateriaal?
- Kan een archeologische site uitgesloten worden?
- Is behoud in situ mogelijk?
- Is een vervolgonderzoek noodzakelijk, en zo ja, wat is de afbakening en aan welke modaliteiten (strategie, onderzoeksvragen) moet dit voldoen?

3.5 Randvoorwaarden

Het vooronderzoek wordt uitgevoerd in verschillende fasen in functie van de timing van de geplande werken. Deze nota heeft betrekking op de tweede fase, waarbij vooronderzoek werd verricht in advieszone 2. Het westen van advieszone 1 moet in een volgende fase onderzocht worden, waarbij de resultaten in een aparte nota (of nota's) zullen besproken worden.

4 Proefsleuven- en proefputtenonderzoek: samenvatting fase 1 (2024I111)

Binnen het projectgebied aan de Lauweplaats te Lauwe (Menen) worden verschillende type werken gepland. In de betrokken straten wordt de enkelvoudige riolering vervangen door een dubbel, gescheiden rioleringsstelsel. Ook de dorpskern wordt vernieuwd waarbij het bovengronds uitzicht van het centrum zal wijzigen en voorzien is in de heraanleg van voetpaden, wegenis, het kerkplein met bijhorende groenzones en het pleintje aan de Leiestraat. Verder zullen er nog extra bomen worden aangeplant.

De bodemopbouw binnen het onderzoeksgebied stemt overeen met de bodemtypekaart. Er werd immers een kunstmatige grond (type OB) verwacht én aangetroffen: de vastgestelde bodemopbouw was in alle werkputten onderhevig aan een sterke antropogene invloed.

Ter hoogte van het **oosten van advieszone 1** kon het proefsleuven- en proefputtenonderzoek reeds worden uitgevoerd. Hierbij werd in beide werkputten een verstoringslaag (L5) aangetroffen, die in verband wordt gebracht met de ruiming van het voormalige kerkhof, dat aanwezig was rond de voorloper van de huidige kerk uit de middeleeuwen tot nieuwste tijd.

Onder laag L5 werden in totaal nog drie restanten van grafkuilen aangetroffen (twee in WP2 en één in WP3), waarbij in slechts twee graven nog enkele botresten en een deel van de kistaflijning werden waargenomen. De rest van het menselijk botmateriaal werd vermoedelijk reeds volledig geruimd in het derde kwart van de 20ste eeuw. De west-oost richting van de inhumatiegraven volgt de Christelijke, middeleeuwse traditie. Er werd slechts één begravingslaag vastgesteld in de bovengrens van de moederbodem: eventueel bovenliggende begravingen lijken reeds volledig verstoord te zijn bij de ruiming van het kerkhof tussen 1940 en 1982.

Andere verkleuringen in de moederbodem worden als verstoring geïnterpreteerd, die enerzijds in verband staan met de ruiming van het voormalige kerkhof en anderzijds met de recente aanleg van het plein en enkele nutsleidingen. Duidelijke restanten van de oude kerk ontbreken in deze eerste fase van het vooronderzoek.

Ter hoogte van de reeds onderzochte delen van het onderzoeksgebied werd geen waardevolle archeologische vindplaats aangetroffen. Hierbij werden wel menselijke resten aangetroffen, maar deze bleken grotendeels verstoord en niet meer in anatomisch verband te zijn. Er werden enkele (verstoorde) grafkuilen aangetroffen, die op een uitzondering na geen menselijk botmateriaal bevatten. Eén skelet in de verstoringslaag L5 bevond zich nog deels in anatomisch verband, maar situeerde zich maar net onder de fundering van de gesloopte pleinverharding. Vermoedelijk werd het individu omwille van zijn recente en relatief gezien hoge begraving (deels) gemist bij de ruiming van

het kerkhof. Verder onderzoek van dit deel van het geruimde kerkhof biedt maar een heel beperkt potentieel op kennisvermeerdering, waardoor **vervolgonderzoek in het oosten van advieszone 1 niet nuttig wordt geacht**. Hierdoor kan het oosten van deze zone worden vrijgegeven. **De proefsleuf ter hoogte van de oude kerk en de proefput in het westen van advieszone 1 moeten wel nog uitgevoerd worden in een tweede fase.**

Advieszone 2 werd tot op heden nog niet onderzocht: het archeologisch vooronderzoek dient nog volledig in een **volgende fase** te gebeuren.

In de proefput in **advieszone 3** (WP1) werd onder de fundering van de gesloopte, recente verharding een deel van een muur aangetroffen. Het gaat om de puinfundering van een muur, die vermoedelijk uit de nieuwe tot nieuwste tijd stamt. Mogelijk kan deze muur gelinkt worden aan één van de gebouwen die te zien is op de Ferrariskaart (ca. 1777) of de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840). De muur werd deels verstoord door de aanleg van recente nutsleidingen. Verder werden er geen waardevolle archeologische sporen aangetroffen en bleek de moederbodem erg gereduceerd en reeds deels verstoord te zijn door nutsleidingen. De reductie van de moederbodem wordt in verband gebracht met een natte bodem rondom de nabijgelegen, voormalige Plaatsebeek. Mogelijk waren deze gronden voorafgaand aan de ophoging in de nieuwe tijd te nat om in gebruik te nemen.

Verder onderzoek lijkt in deze zone dan ook weinig potentieel op kenniswinst in te houden, waardoor dit niet nuttig wordt geacht en in het kostenbatenperspectief ook niet te verantwoorden lijkt. Bijgevolg wordt in advieszone 3 **geen vervolgonderzoek** geadviseerd.

5 Proefsleuven- en proefputtenonderzoek: Fase 2 (2024I111)

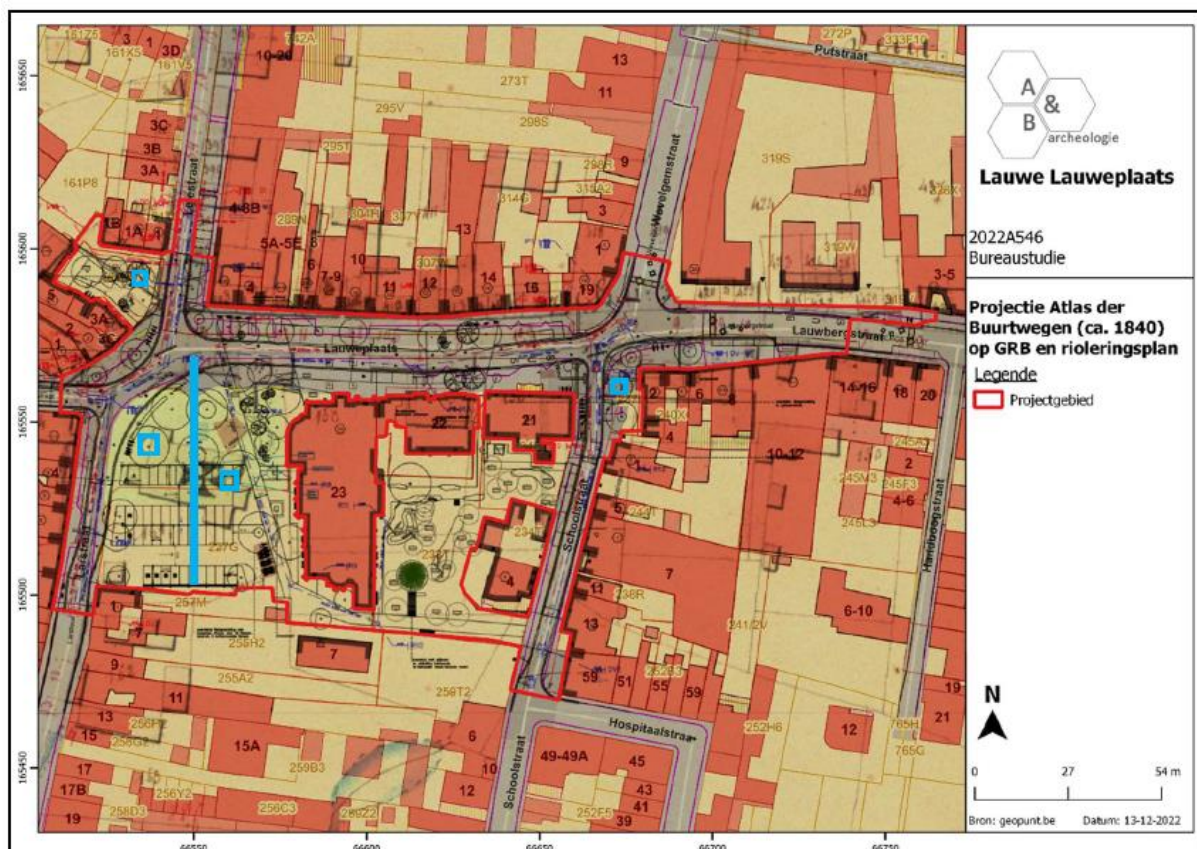
5.1 Werkwijze en strategie

5.1.1 Motivering onderzoeksstrategie

Zie goedgekeurde archeologienota (ID 24555) met vigerend Programma van Maatregelen⁷.

5.1.2 Afwijking voorgesteld Programma van Maatregelen

In advieszone 2 werd er een proefput voorzien, dewelke 3m x 3m dient te meten. De proefput werd aangelegd in de voorgaande groenzone, zodat er minder verstoring zou zijn van eventuele eerdere verharding van het gebied (Figuur 18).

Figuur 17: Voorgesteld proefsleuven- en proefputtenplan (Acke, Bracke, Debrabandere 2022, PvM 13, figuur 2).

⁷ Acke, Bracke, Debrabandere 2022, PvM

Figuur 18: Foto van het terrein voor het uitgraven van de proefput.

5.1.3 Organisatie van het vooronderzoek en gebruikt materiaal

Bij de uitvoering van het veldwerk werd dus zo goed als mogelijk het oorspronkelijk voorgestelde sleuvenplan gevolgd. De proefput werd aangelegd in de voorgaande groenzone, zodat er minder verstoring zou zijn van eventuele eerdere verharding van het gebied (Figuur 18).

Tijdens het onderzoek werd in advieszone 2 een proefput aangelegd, zoals werd voorgeschreven in het Programma van Maatregelen.

Figuur 19: Aangelegde werkput in advieszone 2, weergegeven op het GRB (www.geopunt.be).

Tijdens het onderzoek in advieszone 2 werd een oppervlakte van ca. 11 m² opengelegd door middel van een proefput, op een totale oppervlakte van ca. 515 m². Dit komt neer op ca. 2,14% van de advieszone en volstaat gezien de context om een gefundeerde inschatting te maken van het archeologisch potentieel van dit deel van het terrein.

Er werd getracht vondsten te recupereren uit de aanwezige lagen en sporen om een relatieve datering te bekomen van deze lagen/sporen en verkleuringen. Er werden echter geen vondsten aangetroffen.

Tijdens het onderzoek werden in WP4 een verkleuring aangeduid als spoor, het gaat hierbij om een bakstenen muur.

Het archeologisch veldwerk werd uitgevoerd op 16 mei 2025 door Liesa Bogaerts (veldwerkleider/Fysisch antropoloog en archeoloog ADEDE bv) en Imanuel d'Anjou (archeoloog, ADEDE bv). Het veldwerkteam werd hierin ondersteund door erkend archeoloog David Janssens. De verwerking van de resultaten en de opmaak van het assessmentverslag werden uitgevoerd door Liesa Bogaerts en Imanuel d'Anjou. De digitale plannen werden hierbij verwerkt in QGIS en de lijsten in Microsoft Excel.

Voor het graaf- en opvulwerk werd gebruik gemaakt van een minigraver met een tandeloze graafbak van 1 m breed. De bodem werd ter hoogte van aanwezige sporen na aanleg van de proefput opgeschaafd ten einde deze sporen duidelijk te kunnen aflijnen. Vervolgens werd de put gedocumenteerd (gefotografeerd en digitaal ingetekend). Het afgraven gebeurde gescheiden waarbij de stabilisélaag van de onderliggende lagen werd gescheiden om tijdens het dempen van de sleuven de oorspronkelijke bodemopbouw zo goed mogelijk te herstellen.

De bodem werd laagsgewijs afgegraven tot op het eerste archeologische relevante én leesbare niveau. De registratie van de sporen en profielen gebeurde conform de CGP §8.6. Het vlak, alle sporen en de referentieprofielen zijn gefotografeerd en digitaal ingetekend. De foto's werden genomen met een Samsung Galaxy S21. Alle werkputten zijn ingemeten in Lambert-72 coördinaten met behulp van een GPS van het type Septentrio AsterX-U.

Er werd in totaal één profielkolom aangelegd, opgeschoond en geregistreerd om zodoende een beter inzicht te krijgen in de bodemopbouw van het projectgebied. De proefput werd uitgegraven in vier verschillende archeologische vlakken, naargelang elk archeologisch niveau dat op dat moment

relevant leek. De diepte van elk vlak ten opzichte van het maaiveld is weergegeven volgens de Tweede Algemene Waterpassing (TAW). Alle sporen werden gefotografeerd en beschreven.

5.2 Assessmentrapport

5.2.1 Methoden, technieken en criteria

Het assessment van de sporen gebeurde grotendeels bij de uitvoering van het veldwerk. Dit werd bijgestuurd, verfijnd en aangepast op basis van de digitale plannen en coupetekeningen, de foto's en de spoorbeschrijvingen achteraf. Natuurwetenschappelijke dateringen waren niet voorhanden. De interpretatie van de sporen is voornamelijk gebaseerd op de vorm, de kleur, de aflijning en de structuurvulling zoals waargenomen in het vlak. Normaliter kan men een deel van de aangetroffen sporen "dateren" op basis van vondstmateriaal in hun (op)vulling. Toch dient men voor ogen te houden dat het gebruik van vondstmateriaal als daterend element niet zaligmakend is. Vondstmateriaal kan namelijk sporen relatief dateren. Soms is het materiaal niet goed dateerbaar en zelfs wanneer dat wel zo is, dient de vraag gesteld te worden wat de relatie is met het betreffende spoor en waar het zich in dat spoor bevindt. Vondsten kunnen immers op velerlei wijzen in de grond terechtkomen. Indien een site gedurende een lange periode in gebruik is geweest, dient rekening gehouden te worden met fenomenen als opspit en zwerfvuil, die het dateren van sporen kunnen bemoeilijken.

5.2.2 Assessment vondsten

Tijdens het proefputtenonderzoek in fase 2 werden er geen vondsten aangetroffen.

5.2.3 Assessment stalen

Niet van toepassing, er werden geen stalen genomen tijdens het proefputtenonderzoek.

5.2.4 Conservatie assessment

Niet van toepassing, er werden geen vondsten aangetroffen tijdens het proefputtenonderzoek.

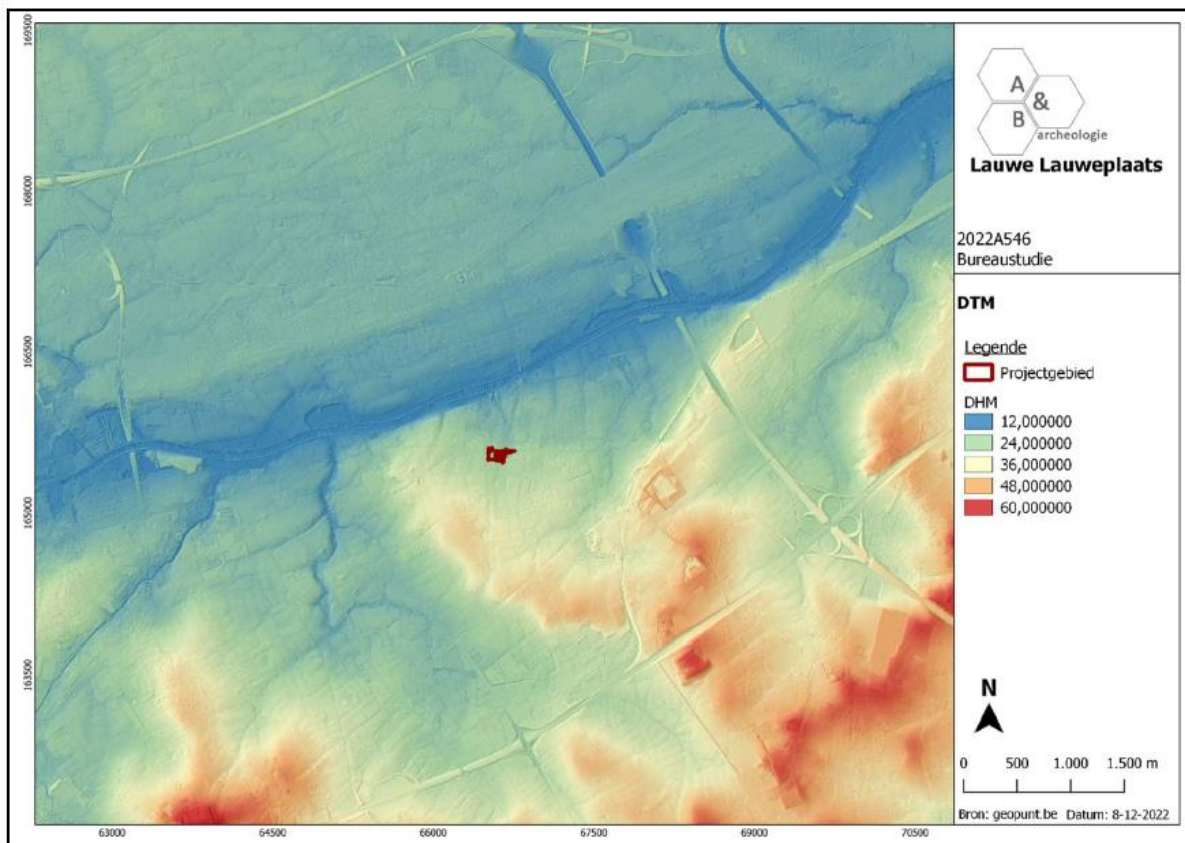
5.2.5 Assessment sporen en lagen

5.2.5.1 Topografie van het onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied bevindt zich op de overgang van de vallei van de Leie in het noorden en een hogere heuvelrug in het zuiden (Figuur 20). De Leie zelf stroomt in het noorden op zo'n 600 m en

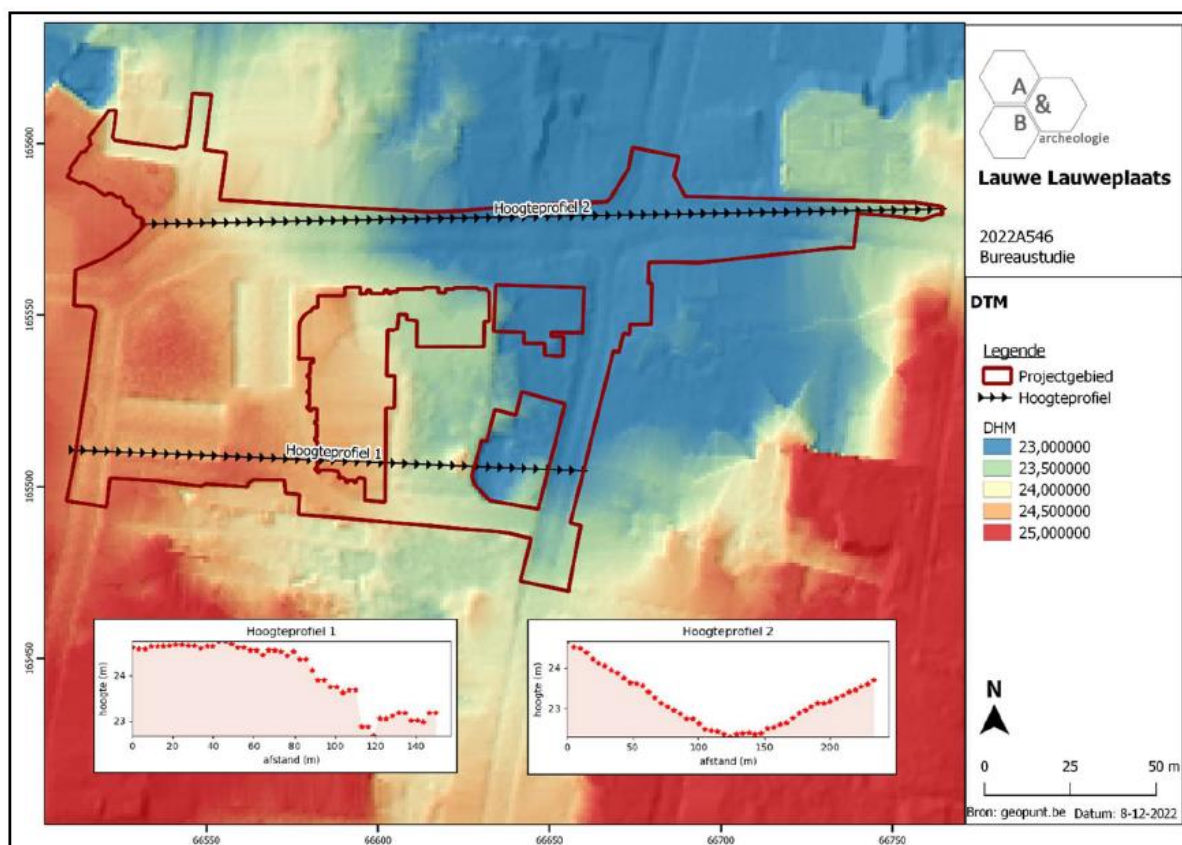
ongeveer ter hoogte van de Schoolstraat liep de Plaatsebeek van zuid naar noord doorheen het projectgebied (vermoedelijk is deze nu ingebuisd). Het projectgebied helt algemeen van ca. 25 m TAW in het westen naar ca. 22 m TAW in het oosten, terwijl het terrein naar het zuidoosten toe terug stijgt (Figuur 21).⁸

Advieszone 2 ligt op een gemiddelde hoogte van ca. 24,68 m TAW en is algemeen vlak.

Figuur 20: Projectgebied, weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen II, 1m (Acke, Bracke, Debrabandere 2022, 16, figuur 14).

⁸ Acke, Bracke, Debrabandere 2022, 15

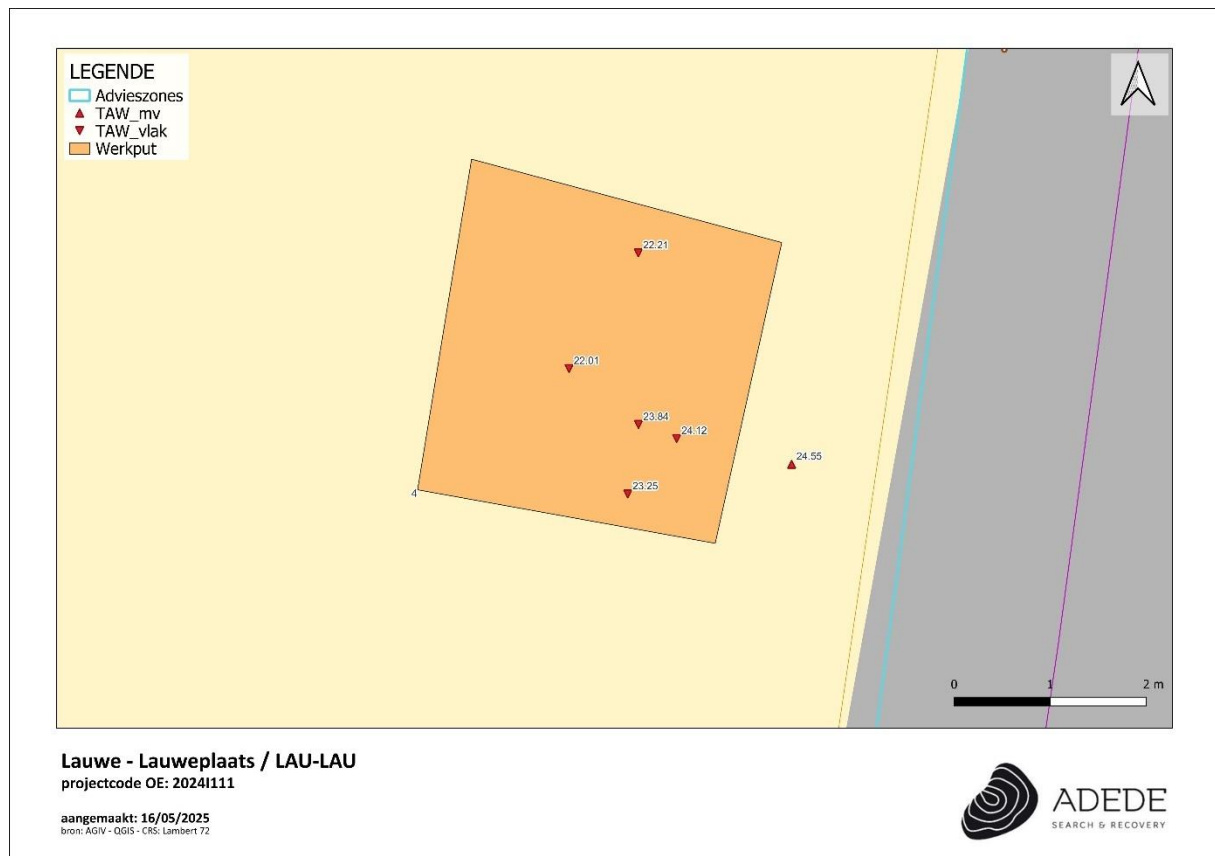

Figuur 21: Detail van het projectgebied, weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen II, 1m (Acke, Bracke, Debrabandere 2022, 16, figuur 15).

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden zowel het hoogteverloop van het maaiveld, als de diepte van het archeologisch vlak systematisch voor heel het onderzoeksgebied ingemeten ten opzichte van de Tweede Algemene Waterpassing (TAW). De resultaten van de metingen op het maaiveld komen goed overeen met het DHM. De hoogtemeting voor het maaiveld in advieszone 2 bedraagt 24,55 m TAW.

De diepte van het eerste archeologische vlak ten opzichte van het maaiveld bedraagt in proefput WP4 ca. 43 cm (24,12 m TAW), het tweede archeologische vlak ligt ca. 71 cm (23,84 m TAW) onder het maaiveld, het derde archeologische vlak bevindt zich op een diepte van ca. 130 cm (23,25 m TAW) onder het huidige maaiveld en het vierde archeologische vlak op 234 en 254 cm (22,21 / 22,01 m TAW).

TAW maaiveld	TAW Vlak 1	TAW Vlak 2	TAW Vlak 3	TAW Vlak 4
24,55	24,12	23,84	23,25	22,21 / 22,01

Figuur 22: TAW-metingen van het maaiveld en de archeologische vlakken, weergegeven op het GRB (www.geopunt.be).

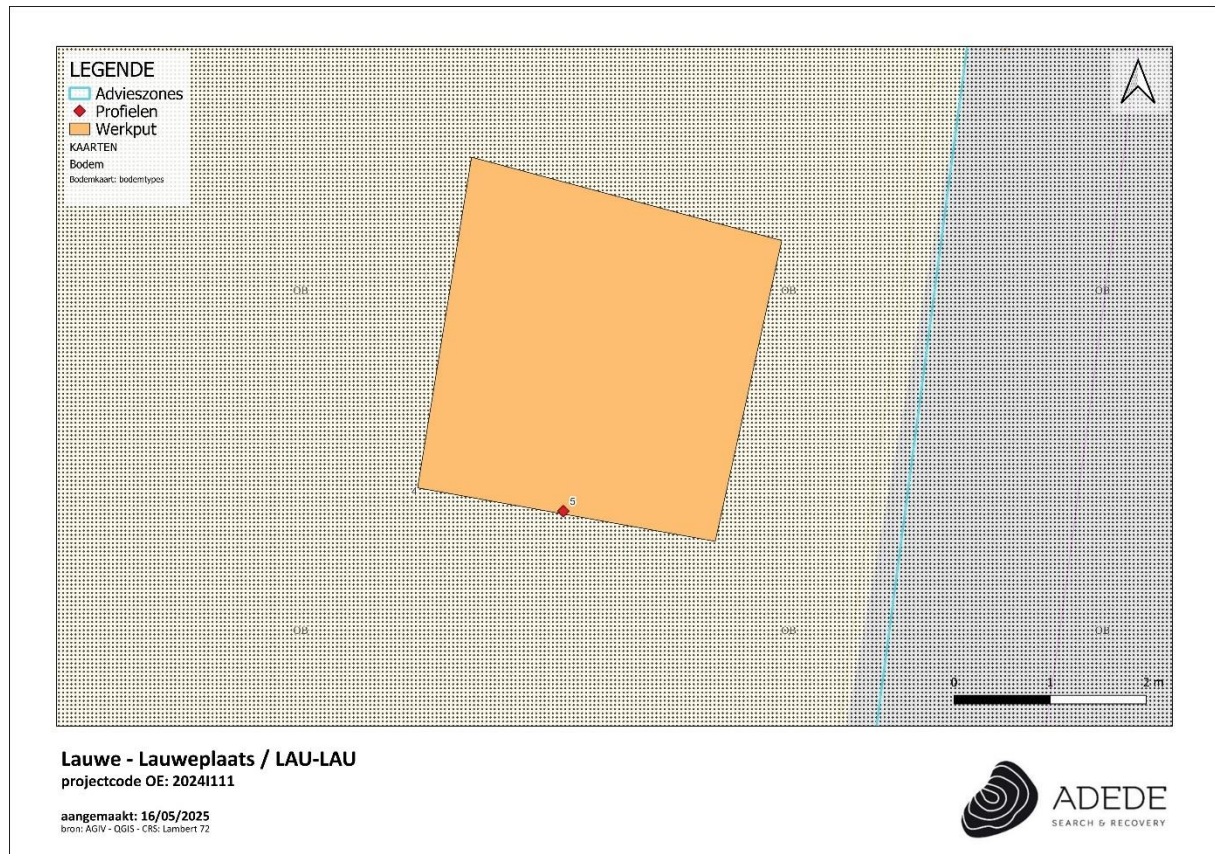
5.2.5.2 Stratigrafie en bodemopbouw

Bodemtypekaart⁹

Het projectgebied is volledig gelegen binnen bodemtype **OB**, wat een bebouwde zone weergeeft. Het gaat om kunstmatige gronden, waarbij het bodemprofiel door het ingrijpen van de mens gewijzigd of vernietigd wordt.

Ten zuiden zijn **Lca**-gronden aanwezig: matig droge zandleembodem met textuur B horizont. De Ap rust rechtstreeks op de textuur B. Deze textuur B is aangereikt met klei en sesquioxiden, het is een bruin zwaar zandleem. In vele gevallen komt een substraat voor op wisselende diepte. Roestverschijnselen beginnen tussen 80 en 120cm. Normaal hebben deze gronden geen watergebrek noch wateroverlast.

⁹ Van Ranst, Sys 2000.

Figuur 23: Situering van het bodemprofiel in WP4, weergegeven op de bodemtypekaart (www.geopunt.be).

Bodemopbouw

De ervaring op het terrein toont aan dat wat op de bodemtypekaart wordt weergegeven slechts gedeeltelijk overeenkomt met wat op het terrein werd herkend. De noordkant van de werkput vertoonde zware menselijke verstoring tot op een diepte van ca. 3 m onder het huidige maaiveld, terwijl aan de zuidelijke kant een onverstoord moederbodem dagzoomde op ca. 130 cm. De verwachte B-horizont in de Lca-gronden werd niet herkend.

Bodemprofiel PR4 in het zuiden van WP4 (advieszone 2) vangt aan met een eerste laag (L1) die bestaat uit (donker)grijze stabilisatie met resten van een betonlaag. Deze liep verder door onder de tweede laag (L2), dewelke bestond uit een kasseien ondergrond van ongeveer 10 cm dikte. De derde laag (L3) ligt onder de eerste en kenmerkt zich door een donkerbruine zandleemlaag met resten van bakstenen en houtskool. Onder deze laag ving de moederbodem (C) aan op een diepte van ca. 75 cm onder het huidige maaiveld.

In het bodemprofiel ten noorden van WP4 kon laag 1 (L1) ook herkend worden, maar deze werd opgevolgd door een zeer verstoorde puinlaag (L4) met onder andere glazen flessen, plasticen zakken, gronddoeken, constructiepuin, etc.

Profiel 4 in WP4

Horizont	Beschrijving
0-10 cm -mv: L1	(Donker)grijze stabilisatielaag, puinig.
10-20: L2	Kasseilaag.
20-50: L1	(Donker)grijze stabilisatielaag, puinig.
50-75 cm -mv: L3	Donkerbruine zandlemlaag met resten van baksteen en houtskool.
75-234 cm -mv: C	Gele zandlemlaag, moederbodem.

Figuur 24: Enkele foto's van de inhoud van L4 in het noorden van WP4.

5.2.5.3 Sporenbestand

Er werd een spoor geregistreerd tijdens het proefputtenonderzoek in advieszone 2. Het gaat hierbij om een bakstenen muur.

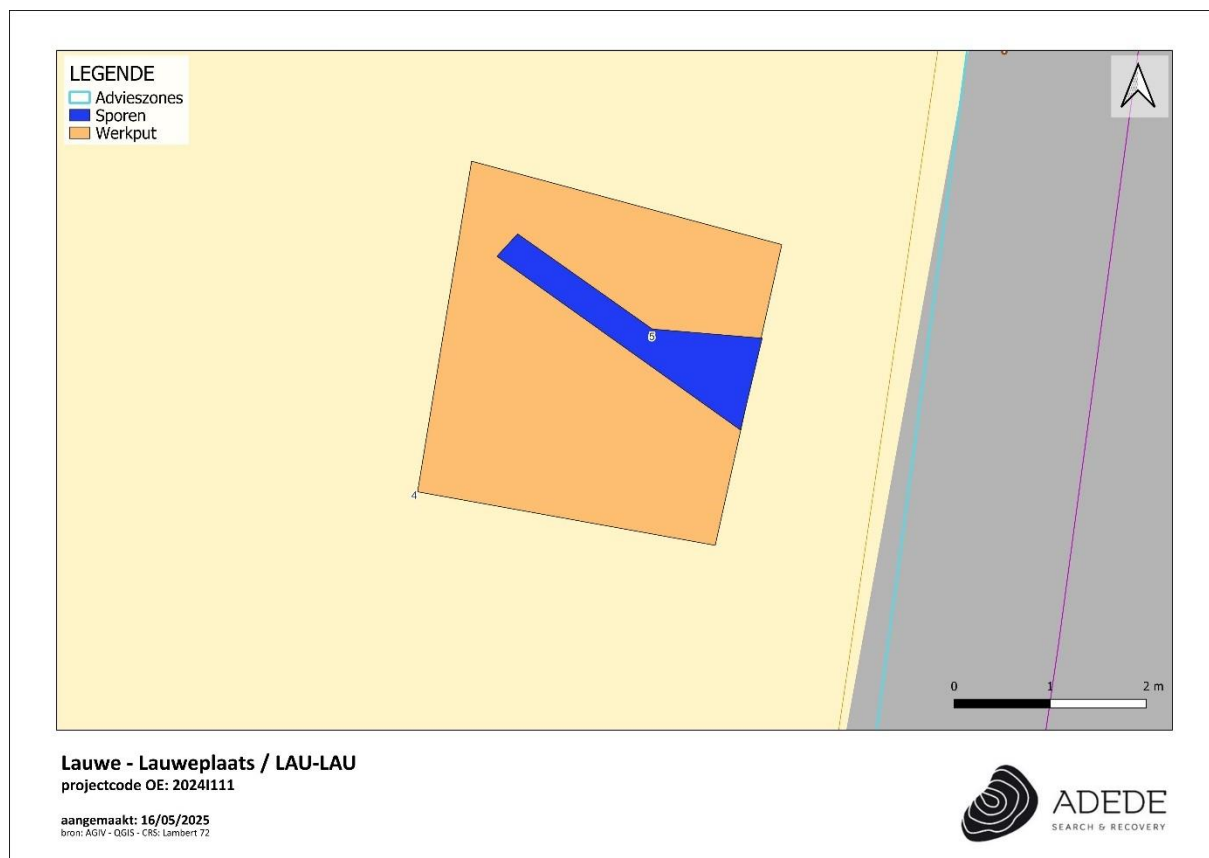
Spoor 5 is een bakstenen muur van 311 cm lang, 98 cm breedte in het oosten en 31 cm breed in het westen van de proefput. De bakstenen zelf meten 19 cm bij 9,5 cm bij 5,5 centimeter en zijn donkerrood of oranje van kleur. De muur is gemetst met kalkmortel en in staand verband. De einddiepte van de muur kon niet worden bereikt met de minigraver. We konden echter wel vaststellen dat de muur nog doorliep onder 254 cm onder het huidige maaiveld.

Op de historische kaarten kan er een gebouw herkend worden, waarvan de aangetroffen muur een binnen- of buitenmuur kan zijn. Op de Atlas der Buurtwegen uit 1840 staat er een gebouw met nummer 205 afgebeeld (Figuur 27). Dit gebouw is in zekere mate te herkennen op de topografische kaart uit 1862 (Figuur 28) en mogelijk ook nog op de orthofoto uit 1971 (Figuur 29), hoewel de resolutie van deze foto te laag is om hier een zekere uitspraak over te doen.

Op oude prentbriefkaarten, een uit ca. 1950 en een vóór 1950 kunnen twee verschillende gebouwen op de locatie van de proefput worden herkend. De muur kan dus ook uit deze periodes stammen en behoort dus zeker tot de nieuwe tot nieuwste tijd.

Figuur 25: Spoor 5 vanuit het noorden (boven) en vanuit het zuiden (onder) gefotografeerd in WP4.

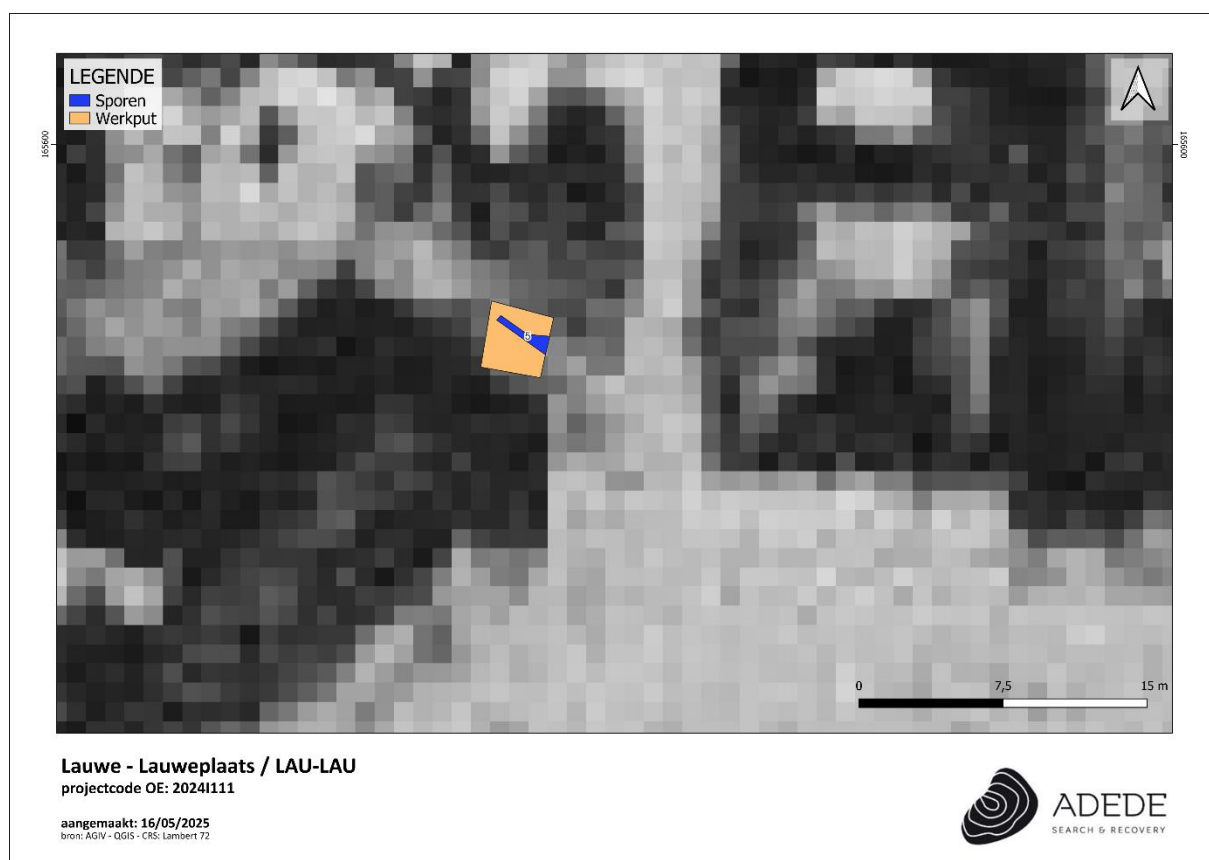
Figuur 26: Allesporenkaart van advieszone 2, weergegeven op het GRB (www.geopunt.be).

Figuur 27: Allesporenkaart van advieszone 2, weergegeven op de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840) (www.geopunt.be).

Figuur 28: Allesporenkaart van advieszone 2, weergegeven op de topografische kaart van 1862 (bron: cartesius.be en NGI).

Figuur 29: Allesporenkaart van advieszone 2, weergegeven op een orthofoto uit 1971 (www.geopunt.be).

Figuur 30: Prentbriefkaart uit ca. 1950 met zicht op Lauwe Grand' Place (www.geneanet.org).

Figuur 31: Prentbriefkaart vóór 1950 met zicht op Lauwe De Plaats en de Reckemstraat (www.geneanet.org).

5.2.6 Datering en interpretatie

De **bodemopbouw** binnen het onderzoeksgebied stemt slechts gedeeltelijk overeen met de bodemtypekaart. De noordkant van de werkput vertoonde zware menselijke verstoring tot op een diepte van ca. 3 m onder het huidige maaiveld, terwijl aan de zuidelijke kant een onverstoorde moederbodem dagzoomde op ca. 130 cm. De verwachte B-horizont in de Lca-gronden werd niet herkend.

In de proefput in advieszone 2 (WP4) werd onder de fundering van de gesloopte, recente verharding een **deel van een muur** aangetroffen (Spoor 5). Het gaat om een bakstenen muur van 311 cm lang, 98 cm breedte in het oosten en 31 cm breed in het westen van de proefput. De bakstenen zelf meten 19 cm bij 9,5 cm bij 5,5 centimeter en zijn donkerrood of oranje van kleur. De muur is gemetst met kalkmortel en in staand verband. De einddiepte van de muur kon niet worden bereikt met de minigraver. We konden echter wel vaststellen dat de muur nog doorliep onder 254 cm onder het huidige maaiveld. Mogelijk kan deze muur gelinkt worden aan één van de gebouwen die te zien is op de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840) of uit een latere bebouwingsfase. De muur dateert dus zeker in de nieuwe tot nieuwste tijd.

Er werden geen **vondsten** aangetroffen bij het uitvoeren van het proefputtenonderzoek.

5.2.6.1 Beantwoorden onderzoeksvragen

- **Hoe is de bodemopbouw?**

De bodemopbouw binnen het onderzoeksgebied stemt slechts gedeeltelijk overeen met de bodemtypekaart. De noordkant van de werkput vertoonde zware menselijke verstoring tot op een diepte van ca. 3 m onder het huidige maaiveld, terwijl aan de zuidelijke kant een onverstoorde moederbodem dagzoomde op ca. 130 cm. De verwachte B-horizont in de Lca-gronden werd niet herkend.

- **Wat is de graad van verstoring veroorzaakt door de huidige inrichting van het plangebied?**

De noordkant van de werkput vertoonde zware menselijke verstoring tot op een diepte van ca. 3 m onder het huidige maaiveld, terwijl aan de zuidelijke kant een onverstoorde moederbodem dagzoomde op ca. 130 cm.

- **Vanaf welke diepte manifesteren de archeologische sporen zich?**

De bakstenen muur (Spoor 5) dagzoomde op ca. 40 cm onder het huidige maaiveld. De einddiepte van de muur kon echter niet worden bereikt met de minigraver en door de stabiliteit van de putwanden.

- ***Welke spoorcategorieën komen voor?***

Er werd een bakstenen muur van 311 cm lang, 98 cm breedte in het oosten en 31 cm breed in het westen van de proefput aangetroffen. De bakstenen zelf meten 19 cm bij 9,5 cm bij 5,5 centimeter en zijn donkerrood of oranje van kleur. De muur is gemetst met xx mortel en in staand verband. De einddiepte van de muur kon niet worden bereikt met de minigraver. We konden echter wel vaststellen dat de muur nog doorliep onder 254 cm onder het huidige maaiveld.

- ***Wat is de bewaringstoestand van deze sporen?***

De muur (Spoor 5) is zeer goed bewaard.

- ***Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren en behoren ze tot één of meerdere periodes?***

Waarschijnlijk maakte de muur deel uit van een gebouw dat mogelijk te herkennen is op de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840). Er zijn echter verschillende bouwfasen geweest op deze locatie, zoals te zien is op verschillende prentbriefkaarten uit ca. 1950 en vóór 1950. De muur kan dus ook uit een van deze fasen stammen.

- ***Zijn er archeologische sporen of bodemlagen aanwezig die getuigen van het landgebruik vooraf de dorpsontwikkeling?***

Behalve het aantreffen van de muur, die stamt uit de nieuwe tot nieuwste tijd, werden er geen andere sporen aangetroffen. Er zijn dus geen getuigenissen van het landgebruik vooraf de dorpsontwikkeling.

- ***Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten of aanwijzingen voor andere functionele eigenschappen?***

Neen, zulke aanwijzingen ontbreken.

- ***Wat is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?***

Het aangetroffen spoor kan worden toegeschreven aan bebouwing en dus aan de ontwikkelingen binnen een dorpscontext.

- ***Zijn er nog restanten aanwezig van de bebouwing in de dorpskern, zoals te zien op de historische kaarten? Wat is de bewaringstoestand ervan?***

In werkput 4 in advieszone 2 werd een bakstenen muur van een gebouw uit de nieuwe tot nieuwste tijd aangetroffen. De muur was bewaard tot op een diepte van minimaal 254 cm onder het huidige maaiveld. De bewaring is dus uitstekend, ondanks een aftopping bij de aanleg van de huidige verharding.

- ***Zijn er restanten aanwezig van historische bebouwing die niet te zien is op het historisch kaartmateriaal?***

Neen, zulke restanten werden niet aangetroffen.

- **Kan een archeologische site uitgesloten worden?**

Er werden geen sporen aangetroffen in de werkput aangetroffen, behalve de bakstenen muur. Deze kon verder niet in verband worden gebracht met andere zichtbare structuren. Het potentieel op kennisvermeerdering is dus gering.

- **Is behoud in situ mogelijk?**

Neen, door de aard van de geplande werken is in situ behoud niet mogelijk. Aangezien er geen sprake is van een waardevolle archeologische vindplaats binnen het vooronderzoek van fase 2 hoeven hiervoor geen maatregelen genomen te worden.

- **Is een vervolgonderzoek noodzakelijk, en zo ja, wat is de afbakening en aan welke modaliteiten (strategie, onderzoeksvragen) moet dit voldoen?**

Het potentieel op kenniswinst bij verder onderzoek binnen advieszone 2 wordt te klein en daardoor niet nuttig geacht. Bijgevolg kan deze zone binnen het projectgebied worden vrijgegeven.

Figuur 32. Advies voor het verdere archeologisch traject na de uitvoering van fase 2 van het vooronderzoek, weergegeven op een recente orthofoto (www.geopunt.be).

6 Besluit

Binnen het projectgebied aan de Lauweplaats te Lauwe (Menen) worden verschillende type werken gepland. In de betrokken straten wordt de enkelvoudige riolering vervangen door een dubbel, gescheiden rioleringsstelsel. Ook de dorpskern wordt vernieuwd waarbij het bovengronds uitzicht van het centrum zal wijzigen en voorzien is in de heraanleg van voetpaden, wegenis, het kerkplein met bijhorende groenzones en het pleintje aan de Leiestraat. Verder zullen er nog extra bomen worden aangeplant.

De **bodemopbouw** binnen het onderzoeksgebied stemt slechts gedeeltelijk overeen met de bodemtypekaart. De noordkant van de werkput vertoonde zware menselijke verstoring tot op een diepte van ca. 3 m onder het huidige maaiveld, terwijl aan de zuidelijke kant een onverstoorde moederbodem dagzoomde op ca. 130 cm. De verwachte B-horizont in de Lca-gronden werd niet herkend.

In de proefput in advieszone 2 (WP4) werd onder de fundering van de gesloopte, recente verharding een **deel van een muur** aangetroffen (Spoor 5). Het gaat om een bakstenen muur van 311 cm lang, 98 cm breedte in het oosten en 31 cm breed in het westen van de proefput. De bakstenen zelf meten 19 cm bij 9,5 cm bij 5,5 centimeter en zijn donkerrood of oranje-rood van kleur. De muur is gemetst met kalkmortel en in staand verband. De einddiepte van de muur kon niet worden bereikt met de minigraver. We konden echter wel vaststellen dat de muur nog doorliep onder 254 cm onder het huidige maaiveld. Mogelijk kan deze muur gelinkt worden aan één van de gebouwen die te zien is op de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840) of uit een latere bebouwingsfase. De muur dateert dus zeker in de nieuwe tot nieuwste tijd.

Er werden geen **vondsten** aangetroffen bij het uitvoeren van het proefputtenonderzoek. Door de recente aard van het spoor en de afwezigheid van een verband met andere zichtbare structuren, lijkt verder onderzoek in deze zone weinig kennispotentieel in te houden. Verder onderzoek wordt bijgevolg niet nuttig geacht en is vanuit kostenbatenperspectief niet te verantwoorden. Bijgevolg wordt in advieszone 2 **geen vervolgonderzoek** geadviseerd.

7 Bibliografie

7.1 Archeologienota's

Acke B., Bracke M., Debrabandere S., 2022, *Archeologienota Lauwe Lauweplaats*, Acke & Bracke Rapport 2022.010, Moerbeke-Waas.

<https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/24555>

Van Buggenhout J., 2024, *Nota Lauweplaats – Fase 1 Te Lauwe (Menen) (West-Vlaanderen)*, ADEDE Archeologisch Rapport 1261, Gent.

<https://id.erfgoed.net/archeologie/notas/31358>

7.2 Websites

- www.geopunt.be
- www.geoportaal.be
- www.dov.vlaanderen.be

7.3 Literatuur

Daniell C., 1997, *Death and Burial in Medieval England 1066-1550*, London.

Van Ranst E. en Sys C., 2000, *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1:20 000)*, Laboratorium voor Bodemkunde, Gent.

Vermeulen B., Van Der Wal M., Pijpelink A., 2010, *Graven op het Grote Kerkhof. Archeologisch onderzoek in de stadsverwarmingssleuf voor het stadhuis, Deventer*, Rapportages Archeologie Deventer 30, Deventer.

8 Fotolijst

Proefsleuven- en proefputtenonderzoek: 2024I111

N°	Spoor/sporen	Wp	Vlak	Wind- richting	Aard		Omschrijving/extra info	Datum
					Vlak aard	Profiel aard		
0001	L1	1	1	ZW	X			11/09/2024
0002	L2	1	2	Z	X			11/09/2024
0003	V1	1	2-3	Z	X		Fout op fotobordje, want is verdiepen van vlak 2 naar vlak 3	11/09/2024
0004	PR1	1	3	Z		X		11/09/2024
0005	S1 + PR2	1	3	N		X		11/09/2024
0006	S1	1	3	W	X			11/09/2024
0007	S1	1	3	Z		X		11/09/2024
0008	PR2	1	3	N		X		11/09/2024
0009	L3	1	3	W	X			11/09/2024
0010	SK1	2	1	O	X			11/09/2024
0011	OV1	2	2	O	X			12/09/2024
0012	S2	2	2	O	X			12/09/2024
0013	S3	2	2	ZO	X			12/09/2024
0014	S2	2	2	O	X			12/09/2024
0015	PR3	2	3	O		X		12/09/2024
0016	OV2	2	3	O	X		WP2 VL3 OV2	12/09/2024
0016bis	PR4	3	1	W		X		12/09/2024
0017							Fotonummer overgeslagen	12/09/2024
0018	OV1	3	1	N	X			12/09/2024
0019	OV2	3	1	N	X			12/09/2024
0020	OV3	3	1	Z	X			12/09/2024

N°	Spoor/sporen	Wp	Vlak	Wind-richting	Aard		Omschrijving/extra info	Datum
					Vlak aard	Profiel aard		
0021	X CP	3	1	W		X	Coupe van verstoring	12/09/2024
0022	OV1	KV1	1	N	X			12/09/2024
0023	S4	KV1	1	N	X			12/09/2024

N°	Spoor/sporen	Wp	Vlak	Wind-richting	Aard		Omschrijving/extra info	Datum
					Vlak aard	Profiel aard		
1	OV1	4	1	O	X			16/05/2025
2	OV2	4	2	O	X			16/05/2025
3	S5	4	2	O	X			16/05/2025
4	S5 CP1	4	2	Z		X		16/05/2025
5	S5 CP2	4	2	N		X		16/05/2025
6	S5 CP1	4	4	Z		X		16/05/2025
7	S5 CP2	4	3	N		X		16/05/2025
8	PR5	4	3	N		X		16/05/2025
9	OV3	4	4	O	X			16/05/2025

9 Sporenlijst

Proefsleuven- en proefputtenonderzoek: 2024I111

Spoor	WP	Vlak	Afmetingen (cm)			TAW (m)	Vorm	Kleur		Vulling	Inclusies		Interpretatie	Datering
			L	B	D			K1	K2		I1	I2		
0001	1	3	300	50	37	21,81	RH	RO	BR	Baksteen	Mortel		Muur: puinfundering: baksteenfragmenten in zeer onregelmatig verband	NT-NST
0002	2	2	204	0,69	/	22,62	RH	LBR		Zandleem			Inhumatiegraf (nabijheid kerk en oost-west oriëntatie), met enkele in situ botresten en aan noordelijke zijde en in noordwestelijke hoek nog een kistaflijning	ME-NST
0003	2	2	106	41	/	23,45	RH	LBR		Zandleem			Inhumatiegraf (nabijheid kerk en oost-west oriëntatie), vermoedelijk	ME-NST
0004	KV1	1	206	60	/	23,19	RH	LBR		Zandleem			Inhumatiegraf (nabijheid kerk en oost-west oriëntatie), met enkele in situ botresten en aan zuidelijke zijde een kistaflijning	ME-NST
0005	4	1	391	93	254	24,12	LIN	RO		Baksteen			Muur: baksteen = 19x9,5x5,5 + kalkmortel	NT-NST
L1	1	1	/	/	30		/	BR		Zand + puin	Puin		Stabilisatielaag	Jaren 1980
L2	1	2	/	/	20		/	GR	BR	Zand			Egalisatielaag	Jaren 1980
L3	1	3	/	/	25		/	DBRGR	GR	Zandleem	BKST		Ophogingslaag	NST
L4	1	2-3	/	/	35		/	GR	BL	Zandleem	BKST		Ophogingslaag	NST
L5	2 + 3	0-1	/	/	50		/	DBRGR		Zandleem			Cultuurlaag: vermoedelijk van ruiming van voormalig kerkhof	20ste eeuw
L6	3	0-1	/	/	80		/	DGR	BLGR	Zandleem	BKST, Mortel	Mens. Bot (los)	Cultuurlaag: vermoedelijk van ruiming van voormalig kerkhof	20ste eeuw

10 Vondstenlijst

Proefsleuven- en proefputtenonderzoek: 2024I111

Inventarisnr.	WP	Spoor	Vlak	Kwadrant	Profiel	Laag	Materiaalcategorie	Aantal	Datering	Beschrijving
V01	1	L3	3				Aardewerk	5	NT-NST	1 RF rood geglazuurd aardewerk, teil; 1 WF RGA; 1 BF RGA, standing; 1 WF grijs gedraaid aardewerk; 1 industriële tegel steengoed
V01	1	L3	3				Natuursteen	1	ST	Knol silex met cortex, met negatief van afslagen (natuurlijk?)
V02	2	SK1	1	Vlak			Bot		NT-NST	Menselijk individu
V02	2	SK1	1	Vlak			Metaal	2	NT-NST	1 knoop en 1 kegelvormig dopje in koperlegering
V02	2	SK1	1	Vlak			Kunststof	1	NST	Knoopje (in 2 gebroken)
V02	2	SK1	1	Vlak			Natuursteen	1	/	Leisteen
V03	2	SK2	1	Vlak			Bot		NT-NST	Menselijk individu (enkel fragmenten schedel, eigenlijk uit context)
V04	2 + 3	L5	1	Vlak			Bot		NT-NST	Menselijk botmateriaal uit context ('losse beenderen')
V05	2	SK3 / S2	2	Vlak			Bot	3	NT-NST	Menselijk botmateriaal

11 Lijst van figuren

Figuur 1. Projectgebied, weergegeven op het GRB (www.geopunt.be).....	- 6 -
Figuur 2. Projectgebied, weergegeven op een topografische kaart (www.geopunt.be).....	- 7 -
Figuur 3. Projectgebied, weergegeven op een recente kleurenorthofoto (www.geopunt.be).....	- 8 -
Figuur 4. Onderzoeksgebied met aanduiding van de advieszones, weergegeven op het GRB (www.geopunt.be).....	- 9 -
Figuur 5. Geplande werken geprojecteerd op het kadasterplan (Acke, Bracke, Debrabandere 2022, 12, figuur 9).....	- 12 -
Figuur 6. Geplande werken: nieuwe toestand rioleringsstelsel (Acke, Bracke, Debrabandere 2022, bijlage).....	- 13 -
Figuur 7. Geplande werken: nieuwe toestand wegenis en beplanting (Acke, Bracke, Debrabandere 2022, bijlage).....	- 14 -
Figuur 8. Benaderde situering van het projectgebied op de Villaretkaart (1745-1748) (Acke, Bracke, Debrabandere 2022, 24, figuur 21).....	- 17 -
Figuur 9. Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart (1777) (Acke, Bracke, Debrabandere 2022, 25, figuur 23).....	- 18 -
Figuur 10. Benaderde situering van een deel van het projectgebied op het (beschadigd) Primitief Kadaster (1830-1834) (Acke, Bracke, Debrabandere 2022, 25, figuur 24).....	- 18 -
Figuur 11. Projectgebied, weergegeven op de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840) (Acke, Bracke, Debrabandere 2022, 26, figuur 25).....	- 19 -
Figuur 12. Benaderde situering van het projectgebied op de Poppkaart (1840-1850) (Acke, Bracke, Debrabandere 2022, 26, figuur 26).....	- 19 -
Figuur 13. Projectgebied weergegeven op de topografische kaart uit 1862 (Acke, Bracke, Debrabandere 2022, 27, figuur 28).....	- 20 -
Figuur 14. Projectgebied weergegeven op de topografische kaart uit 1883 (Acke, Bracke, Debrabandere 2022, 28, figuur 29).....	- 20 -
Figuur 15. Projectgebied weergegeven op de topografische kaart uit 1911 (Acke, Bracke, Debrabandere 2022, 28, figuur 30).....	- 21 -
Figuur 16. Projectgebied weergegeven op de luchtfoto uit 1971 (Acke, Bracke, Debrabandere 2022, 29, figuur 31).....	- 21 -
Figuur 17: Voorgesteld proefsleuven- en proefputtenplan (Acke, Bracke, Debrabandere 2022, PvM 13, figuur 2).....	- 26 -
Figuur 18: Foto van het terrein voor het uitgraven van de proefput.....	- 27 -
Figuur 19: Aangelegde werkput in advieszone 2, weergegeven op het GRB (www.geopunt.be). ...	- 28 -

Figuur 20: Projectgebied, weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen II, 1m (Acke, Bracke, Debrabandere 2022, 16, figuur 14).	- 31 -
Figuur 21: Detail van het projectgebied, weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen II, 1m (Acke, Bracke, Debrabandere 2022, 16, figuur 15).	- 32 -
Figuur 22: TAW-metingen van het maaiveld en de archeologische vlakken, weergegeven op het GRB (www.geopunt.be).	- 33 -
Figuur 23: Situering van het bodemprofiel in WP4, weergegeven op de bodemtypekaart (www.geopunt.be).	- 34 -
Figuur 24: Enkele foto's van de inhoud van L4 in het noorden van WP4.	- 35 -
Figuur 25: Spoor 5 vanuit het noorden (boven) en vanuit het zuiden (onder) gefotografeerd in WP4. .	- 36 -
Figuur 26: Allesporenkaart van advieszone 2, weergegeven op het GRB (www.geopunt.be).	- 37 -
Figuur 27: Allesporenkaart van advieszone 2, weergegeven op de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840) (www.geopunt.be).	- 37 -
Figuur 28: Allesporenkaart van advieszone 2, weergegeven op de topografische kaart van 1862 (bron: cartesius.be en NGI).	- 38 -
Figuur 29: Allesporenkaart van advieszone 2, weergegeven op een orthofoto uit 1971 (www.geopunt.be).	- 39 -
Figuur 30: Prentbriefkaart uit ca. 1950 met zicht op Lauwe Grand' Place (www.geneanet.org.). ...	- 40 -
Figuur 31: Prentbriefkaart vóór 1950 met zicht op Lauwe De Plaats en de Reckemstraat (www.geneanet.org).	- 40 -
Figuur 32: Advies voor het verdere archeologisch traject na de uitvoering van fase 2 van het vooronderzoek, weergegeven op een recente orthofoto (www.geopunt.be).	- 43 -